

Kolozsvári konferencia a minőség és versenyképes tudás jegyében

„Megszólítani az egész embert”

A hazai egyetemi oktatókon, doktorandusokon és óvodai, iskolai pedagógusokon kívül szép számban jelen voltak a külföldi kollégák is a Babeş-Bolyai Tudományegyetem Pedagógia és Alkalmazott Didaktika Intézete által immár negyedik alkalommal megszervezett neveléstudományi konferencián. Az április 19–21. között zajló programra több mint száz résztvevő jelentkezett, nagy részük szekció-előadás tartására is vállalkozott. Az idei kolozsvári konferencián 13 felsőoktatási intézmény képviseltette magát.

dékánhelyettese), Kádár Annamária (adjunktus, az intézet marosvásárhelyi kihelyezett tagozatának vezetője) és Dósa Zoltán (a székelyudvarhelyi kihelyezett tagozat docense) sikerkönyvei szolgáltak. A *De Anyul*, a *Mesepszichológia* és a *Fügék az életfárlól* című köteteket személyes hangvételük is egymás mellé rendeli. És ez a belső megnyilatkozás hitelesíti talán a legjobban mindazt, amit szerzőik az egyetemi katedráról tanítanak. E rendhagyó, élő zenével és a Fóris-Ferenczi testvérpár (Hanna és Gábor) énekével kísért, sajátosan meleg hangu-

Kozma Tamásnak, a Debreceni Egyetem professzorának, Héjj Andreasnak, a Pécsi Tudományegyetem professzorának, valamint a müncheni Ludwig-Maximilians Egyetem egyetemi tanárának és Vass Vilmosnak, a budapesti ELTE docensének magas színvonalú előadása következett. A kilenc szekcióban zajlott délutáni munkát jó hangulatú állófogadás zárta. Másnap a válaszüti Kallós Zoltán Néprajzi Múzeum, valamint a bonchidai Bánffy-kastély megtekintésére invitálták az érdeklődőket a szervezők.

A Communitas Alapítvány által támogatott, immár az EBSCO nemzetközi adatbázis által is jegyzett IV. neveléstudományi konferencia bármiféle értékelése helyett álljon itt az alábbi négy villáminterjú.

Kozma Tamás emeritus professzor – Debreceni Egyetem

– Amint arra az előadásában is kitért, önt érzékeny szálak fűzik Kolozsvárhoz. Milyen érzésekkel, gondolatokkal fogadta a konferenciára való meghívást?

– Mindkét ági fölmenőimnek kötődésük volt Kolozsvárhoz. Egyik elődöm a kolozsvári Tanítók Házát alapította, másik meg a nemzeti színházat igazgatta, és a Mátyás-szobor fölállításában játszott meghatározó szerepet. 1918 után áttelepültek Erdélyből, de ezeket a történeteket én számtalanszor hallgattam. Egészen addig, amíg unitárius teológusként magam is egy évet töltöttem Kolozsváron, és az első diplomám is innen származik. Így aztán megragadott az, hogy éppen a protestáns teológiai intézet dísztermében adhatok elő. Mostanában többször is jártam itt, tavaly vettem át az aranydiplomámat. Most pedig a rektor tisztelte meg előadásomat a jelenlétével – igazán fölemelő volt.

– Milyen megfontolásból választotta a plenáris előadáson bemutatott témát?

– A közjóról adtam elő, arra keresve a választ, hogy vajon az oktatás közjónak számít-e. A közjavak egyik sajátossága, hogy nem fogynak el, sőt mennél többet fogyasztunk, annál több lesz

• Személyes hangulatú találkozó. A zenés könyvbemutató közönsége

A konferencia tulajdonképpen – szombati – munkanapját lazább hangulatú programok közé ékeltek a szervezők. A Pedagógia és Alkalmazott Didaktika Intézet munkatársai által a közelmúltban közreadott, szerkesztett kötetek és folyóiratok – lassan hagyományossá váló – pénteki ismertetését ebben az évben egy rendhagyó könyvbemutató is kísérte. Ennek apropójául Fóris-Ferenczi Rita (docens, a Pszichológia és Neveléstudományok Kar

latú könyvbemutató finom színfoltja volt a háromnapos rendezvénynek.

A tudományos munkák ismertetése mellett az Ilyen tankönyvet szeretnék című pályázatra beérkezett pályamunkák is bemutatásra, majd a konferencia szombati nyitóünnepsége keretében díjazásra is kerültek. Demény Piroska intézetigazgató köszöntőjét Fóris-Ferenczi Rita dékánhelyettes mélyen megszólító gondolatsora követte. Majd három külföldi plenáris előadónak,

belőlük. Ezt nem most állapították meg azok a közgazdászok, akik a közjavak természetén elmélkednek, hanem már fél évszázaddal ezelőtt (ha nem régebben, hiszen a közjó nemcsak gazdasági, de legalább ennyire etikai kérdés is). Az oktatás klasszikusan ilyen: mennél többet „fogyasztjuk” (azaz mennél tovább

utaké, a vasúté, a vízvezetéké stb. – milyen sokba kerül. Az, hogy az ellenkezője – az iskolanélküliség, akárcsak a közellátás stb. nélkülözése – miként mérhető pénzben, sokkal nehezebben mutatható ki, noha mindnyájan a bőrkön érezzük. Olyannyira, hogy a nemzetközi tőke, amely az 1980-as

persze több is annál. Annyival, hogy lényegében Erdély magyar nyelvű oktatásügyét foglalja össze, ami azért mégsem „regionális” többféle értelemben sem. Erősségei is ebből következnek: megmozgatta az elszigetelten dolgozókat, tanította a tudományos szemléletmódot és normákat, mindekelőtt pedig hozzájárult az erdélyi magyar tudományos közösség kialakításához. Persze voltak gyöngeségei is. Ezek szerintem elsősorban abból fakadtak, hogy a neveléstudomány (mint társadalomtudomány) még nem válik le világosan az őt körülvevő más tudományokról (művészetekről). Művelői azokhoz nyúlnak vissza, amit az alapképzésben tanultak – ki az irodalomhoz, ki a pszichológiához, ki a történelemhez, és így tovább –, és annak segítségével igyekeznek gazdagítani a neveléstudományi kutatást. A rendszeres konferenciázás, a tudatos publikálás, nem utolsósorban pedig a visszatérő külföldi tudományos megjelenés minden bizonnyal oldani fogja, lassan pedig meg is szűnteti ezeket a „gyermekbetegségeket”.

Molnár-Kovács Zsófia
doktorandus, tanársegéd – Pécsi Tudományegyetem

– Milyen meg gondolásból jelentkezett a konferenciára?

– Szakmai kihívásként érdeklődve tekintettem rá. A PTE BTK (Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar) neveléstudományi intézetben oktató kollégáim, valamint a PTE „Oktatás és Társadalom” Neveléstudományi Doktori Iskola hallgatói – akik előző évben részt vettek az eseményen – színvonalas előadásokról, oldott és konstruktív szakmai légkörrel számoltak be; elismerően beszéltek mind a konferenciaszervezésről, mind pedig a kutatások gazdag tárházát nyújtó prezentációkról, illetve szekciókról. Idén jelentkeztem először erre a rendezvényre, mely egy nívós nemzetközi szakmai fórumon való részvétel lehetőségét kínálja.

– Milyen témát mutatott be a szekciójában?

– Az előadásom – melynek címe *Magyar tankönyvek a nemzetközi tankönyvkutató közösség szolgálatában* – *Fókuszban a Georg-Eckert-Institut magyar tankönyvei* – a Georg-Eckert Nemzetközi Tankönyvkutató Intézet

• Fóris-Ferenczi Rita, Demény Piroska, Kozma Tamás és Hejj Andreas professzorok

tanulunk), annál többre lesz szükségünk, hisz annál iskolázottabbak leszünk mi magunk és – a statisztikák alapján – leszármazottaink is. Miért vált ez épp most időszerűvé? Talán az iskolák privatizálása, a felsőoktatási tandíjak bevezetése miatt. A mai ok-

évek dereka óta privatizációbarát volt, és megszorításokat sürgetett, maga is lassan kihátrál belőle. Az előadásban arra jutottam, hogy a köz- és a magánszférának is megvan a helye a gazdaságban is, az oktatásban is. S ha föltétlenül nem is győztem meg a hallgatóságot, talán bogarat ültettem a fülükbe.

– Miként értékeli a kolozsvári neveléstudományi konferenciát? Hol látja ennek a rendezvénynek a helyét a magyar nyelvterületen szervezendő konferenciák sorában?

– Ha pusztán neveléstudományi konferenciákról beszélünk (pedagógiai konferencia, tájékoztatás, továbbképzés stb.), akkor azok főként az egyetemi városokhoz, azokon belül is a neveléstudományi doktori képzésekhez kötődnek. Ezeket a regionális konferenciákat igyekszik több mint tíz éve összekötni az országos neveléstudományi konferenciák sorozata (ONK, idén tizenharmadszor). A kolozsvári konferencia, ha akarjuk, a regionális konferenciák közé illeszthető,

„A De Anyu!, a Mesepszichológia és a Fügék az életfárról című köteteket személyes hangvételük is egymás mellé rendeli. És ez a belső megnyilatkozás hitelesíti talán a legjobban mindazt, amit szerzőik az egyetemi katedrőről tanítanak.”

tatásgazdászok többször is kiszámolták, mennyibe kerül a költségvetésnek, hogy a fiatalok inkább iskolában ülnek, mintsem szakmát tanulnának, és hogy az iskolák fönntartása – akárcsak az

(Georg-Eckert-Institut für Internationale Schulbuchforschung) tankönyvvállománnyát gazdagító magyar tankönyvgyűjteményt vette górcső alá, szemügyre véve a rendelkezésre álló munkák jellegét, illetve az időperspektívát, melyet e művek kiadási évük szerint felölelnek. E terület a készülő disszertációm kapcsán került az érdeklődésem fókuszába, amikor egy TÁMOP-pályázat keretében lehetőségem nyílt 2012. augusztus 6. és 17. között a kutatóintézetben feltérképezni kutatásom nemzetközi tankönyvi és tankönyvkutatási szakirodalmi hátterét. Készülő disszertációm a dualizmus kori magyar középiskolai egyetemes történelemtankönyvek Európa-képét vizsgálja.

– Milyen elvárásokkal érkezett Kolozsvárra, és miként teljesültek (vagy nem teljesültek) azok?

– Előadásom A tankönyvek és az iskola által közvetített tudás című szekcióban került bemutatásra. Az ott hallgatott előadásokat különösen hasznosnak véltem az érdeklődési köröm, kutatási preferenciáim végett.

„Megerősített abban, hogy az oktató-nevelő munkának a gyermekről kell szólnia, hogy fontos a gyermekközpontú oktatás, az egyénre szabott foglalkozás, hogy ebben a munkában nem a mennyiség, hanem a minőség a fontos.”

Szekcióvezetőm – a szekcióban helyet foglaló érdeklődőkkel, előadókkal (neveléstudósok, PhD hallgatók, kutatók) együtt – az elhangzott prezentációm kapcsán továbbgondolásra ösztönző kérdéseket, konstruktív tanácsokat és észrevételeket tett, s a vizsgálat továbbfejlesztésére ösztönzött. Az előadásomat – valamint a többi előadást – követően szakmai viták, beszélgetések is kibontakoztak, melyek fontos alapját teremtették meg a szakmai kapcsolatépítésnek. A konferencia sokrétű programkínálata, illetve a színvonalas plenáris és szekció-előadások által bemutatott eredmények, kutatói megközelítések gazdag tapasztalati bázist kínáltak a kutatói látszmód eredményes bővítéséhez.

Ferenczi Juliánna hittanár – gyergyócsomafalvi Köllő Miklós Általános Iskola

– A konferencián való részvétel egyfajta kihívást jelentett számomra; szükségét érzem, hogy tanuljak, új tapasztalatokat szerezzek, amelyeket bevihetek a mindennapi tanórákba, felhasználhatok az oktató-nevelő munkám során. Ugyanakkor meg akartam mutatni, hogyan dolgozok, fontos volt számomra a jelen lévő szakemberek megerősítése. Ezek által egyéni kezdeményezéseimet is bátrabban viszem be az iskolába.

Nagy hatással volt rám a nem szokványos könyvbemutató, a három plenáris előadás, de ugyanúgy a kedves fogadtatás, az emberközeli beszélgetések. Megerősített abban, hogy az oktató-nevelő munkának a gyermekről kell szólnia, hogy fontos a gyermekközpontú oktatás, az egyénre szabott foglalkozás, ebben a munkában nem a mennyiség, hanem a minőség a fontos. Mi, nevelők, igyekezzünk minden gyermeket élményszerzéshez segíteni az iskolában. Ugyanakkor az is fontos, hogy a pedagógus számára is élmény legyen a gyerekekkel való foglalkozás. Mindebben meghatározóak az általunk választott módszerek. Különösen tetszett, hogy többször is elhangzott a nevelőmunkához szükséges alázat kérdése.

Héjj Andreas egyetemi tanár – Pécsi Tudományegyetem, müncheni Ludwig-Maximilians Egyetem

– Milyen gondolatokkal jött egy erdélyi neveléstudományi konferenciára? Mit motiválta a témaválasztását?

– Öröm és megtiszteltetés volt számomra Kolozsvárra jönni plenáris előadónak. Mivel tudtam, hogy a neveléstudomány egyetemi oktatóin és hallgatóin kívül gyakorló pedagógusok is részt vesznek a konferencián, igyekeztem egy olyan modellel előállni, aminek ők is hasznát vehetik: hogyan biztosítják a pozitív érzelmek a diákokra háruló egyre nagyobb tudás- és versenyteher mellett is a hatékony tanulást? Vagyis az empirikus alapú modellből konkrét javaslatokat vezettem le, mit is tehet a pedagógus, hogy diákja félelem és unalom helyett bátran kísérletezzon a hatékony, felfedező tanulással.

– Milyen tapasztalatokat szerzett Kolozsváron? Mit jelentett önnek a konferencián való részvétel?

„A rendezvényt három évtizedes nemzetközi egyetemi oktatói pályafutásom egyik legemlékezetesebb konferenciájaként őrzöm a szívemben. Nem szeretnék a belső-magyarországi rendezvényekkel kapcsolatban hálátlannak tűnni, de nagyon jó lenne, ha mi is megtanulnánk tudományos szempontból gyakran hasonlóan igényes konferenciáinkon az egész embert megszólítani.”

– Az első pillanattól megfogott az a kedves, szeretetteljes légkör, amivel a kolozsvári kollégák neveltjeik mély-szereteten és megértésen nyugvó bölcs humorral megírt könyveikből felolvasást tartottak, s így nem csupán szakemberként, hanem embereként mutatkoztak be. Egész ottlétem alatt vendégszeretet, őszinte kedvesség, barátok vettek körül. A konferencia színvonalas tudományos programján túl az esti sétákon, a válaszúti kiránduláson és a fogadáson nagyon sok mindent tudhattam meg az erdélyi kollégák kutatásáról, munkájáról, életéről.

– Ön szerint melyek a rendezvény erős pontjai, és mik azok, amiken változtatni kellene?

– A rendezvényt három évtizedes nemzetközi egyetemi oktatói pályafutásom egyik legemlékezetesebb konferenciájaként őrzöm a szívemben. Nem szeretnék a belső-magyarországi rendezvényekkel kapcsolatban hálátlannak tűnni, de nagyon jó lenne, ha mi is megtanulnánk tudományos szempontból gyakran hasonlóan igényes konferenciáinkon az egész embert megszólítani, és belőle nem csupán értelmű, de egész emberi bölcsességre tekintetében a lehető legjobbat kihozni. Szerencsésnek tartanám, ha még több gyakorló pedagógus kaphatna lehetőséget a részvételre.

OZSVÁTH JUDIT

Arad és Temes megyei magyar pedagógusok találkozója

Szentől szemben a pedagógusok a tantervek kidolgozóival

A már elkészült, illetve a még kidolgozás alatt álló tantervek és módszertanok szerzői találkoztak április harmadik hétvégéjén azokkal az Arad és Temes megyei magyar pedagógusokkal, akiknek a jövőben gyakorlatba kell ültetniük az elméletet. A tanügyminisztérium által szervezett, az aradi Csiky Gergely Főgimnáziumban tartott szakmai ta-

tanulják a magyart is. Az 1,23 millió magyar az ország lakosságának 6,5 százalékát teszi ki, ám a Király András által közölt adatok szerint a 3 151 460, közoktatásban tanulónak mindössze 5,24 százaléka (165 130 gyerek) jár magyar óvodába vagy iskolába. Ez az arány jobb az alapképzésben, viszont a felső tagozaton rosszabb. „7,24 százaléka az ország óvodásainak magyar

szükségességét Király András azzal indokolta: „Változnak a tanügyi törvény bizonyos fejezetei, változik a módszertan az előkészítő, első, második és cikluskezdő osztályok számára, és emellett sikerült elfogadtatni azt a tantervet, amely alapján a nemzetiségi osztályokban specifikusan oktatják majd a román nyelvet és irodalmat. Úgy gondoltuk, ha már magyar iskolákban tanító pedagógusok dolgozták ki a módszert, akkor hozzuk össze őket azokkal, akiknek ezeket alkalmazniuk kell, hogy elmagyarázzák, miként képzelték el ezeknek a gyakorlatba ültetését.” A tanügyi törvény változásai elsősorban az oktatásszervezésben éreztetik hatásukat: például a kilencedik osztály visszakérül a líceumba (2014-től az általános iskola utolsó, végzős osztálya működött volna). Sürgősségi kormányhatározattal megszüntették a maximális és minimális diáklétszámot, vagyis minden iskola és megyei tanfelügyelőség meghatározhatja, hogy melyik az a tanulószám, amelynél kettéosztható egy osztály, illetve ún. létszám alatti osztályt is fenntarthatnak.

A kétnapos tanácskozáson jelen lévő tanítókat főként az előkészítő osztályokkal kapcsolatos tudnivalók érdekelték. Ezek működtetése leginkább a szórványban jelent problémát, mivel gyakran összevonva tanítanak két vagy több évfolyamot. Válaszokat Mátyás Emőke, Karp Ágnes és Borsos Károly László minisztériumi szakfelügyelők próbáltak adni. A rendezvényen kiosztották a külföldi kisiskolák éve program keretében kapott anyaországi ajándécsomagokat az Arad megyei magyar kisiskolák képviselőinek. Ezek a Bethlen Gábor Alap ajándéka a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége Arad megyei szervezetének.

• A SZERZŐ FELVÉTELE

- Az előkészítő, első és második osztályban, illetve a felső tagozatos, cikluskezdő osztályokban folyó oktatásszervezésről esett szó az aradi találkozón

nácskozáson az előkészítő, első és második osztályokban, illetve a felső tagozatos, cikluskezdő osztályokban folyó oktatásszervezésről esett szó.

Helyzetkép a magyar oktatásról

A romániai magyar oktatásról is helyzetképet kaphattak a jelenlévők. Romániában 200-220 ezren tanulnak nemzetiségi iskolákban vagy osztályokban – mondta bevezetőjében Király András (aradi illetőségű) tanügyi államtitkár –, és ezeknek a diákoknak a 85 százaléka a magyar oktatás „alánya”; közülük 6-7 ezer azoknak a száma, akik nem anyanyelven tanulnak, de úgymond anyanyelvként

intézménybe jár, az elemiben már 5,78 százalék ez az arány, az általánosban 5,07, míg a középiskolában 4,08 százalék” – sorolta az államtitkár. Ennek egyik oka, hogy míg az alsóbb tagozaton több helyütt létezik magyar oktatás, addig a nagyobb diákokat esetleg már utaztatni kellene, vagy – állapították meg a jelenlévők egybehangzóan – a szülők többségében még mindig él a beidegződés, hogy román tagozatra kell jártatnia a gyereket, „hogy érvényesülhessen”.

Változások az oktatásszervezésben

Az aradi pedagógustalálkozó egy képzéssorozatnak a része, amelynek

PATAKY LEHEL ZSOLT

„A legjobb az összetett egyetemi felvételi lenne”

A szatmárnémeti Hám János Római Katolikus Teológiai Líceum végzőseit arról kérdeztük, hogyan készülődnek az egyetemre, miként vélekednek arról, hogy az egyetemre felvételi, illetve az iskolai jegyátlag alapján kerülhetnek be.

Véleményem szerint sokkal jobb lenne, ha csak az érettségi vizsgák átlaga számítana az egyetemi felvételkor. Így is éppen elég sok dolga van a végzős diákoknak, nem szükséges tovább terhelni pluszvizsgákkal. Természetesen az általam vázolt esetben megvan a lehetősége annak, hogy az egyetemre bejutók nem lesznek eléggé felkészültek, de ezt a problémát majd a felsőoktatási képzés megoldja.

Herman Kevin

Bizonyos szempontból jó megoldás lenne, ha felvételizni kellene az egyetemre, mivel így az illető szakokra a legfelkészültebb diákok kerülnének be. Az érettségi vizsga és a középiskolai átlag sajnos nem minden esetben tükrözi a valódi tudást. Ennek ellenére mégis azt gondolom, hogy a felvételkor bizonyos százalékban, ha nem is számottevően, de a vizsgáztató bizottságnak figyelembe kellene vennie a korábbi tanulmányi átlagokat is, különben a diákok számára hiábavalónak tűnhetnek a korábban elért eredmények.

Bura Dániel

A felvételi vizsgáknak egyaránt vannak pozitívumai és negatívumai is. Manapság már több egyetem igyekszik össze-

szeállítani a szakjainak megfelelő vizsgákat, így lehetőségük nyílik arra, hogy megválogassák a leendő diákjait, és a legfelkészültebb évfolyamokat állítsák össze. A diákok számára is előnyt jelent a felvételi megmérettetés, különösen azoknak, akik csak bizonyos tantárgyakból teljesítenek jól, mert azok érdeklik őket, így a jövőben is azokra szeretnének koncentrálni. A hátránya az lehet ennek a rendszernek, hogy a diákok lehetőségei szűkülnek, hiszen csak bizonyos szakokra jelentkezhetnének, azokra, amelyekből jobbnak érzik magukat, ugyanis csak ott lenne helyzeti előnyük.

Krányák Dóra

Tökéletesen egyetértek az egyetemi felvételi vizsga általánossá tételével, mivel úgy gondolom, ez hatékony rendszer lenne a megfelelő diákok kiválasztásában. Így ki lehetne szűrni az oda nem illő jelentkezőket, akik eddig például kizárólag a korábban megszerzett jegyek alapján kerültek be az egyetemi csoportokba. Sokan ezek közül menet közben hagyják ott a felsőoktatási intézményeket, mert rájönnek, hogy nem érdekli őket az illető szak, vagy nem bírnak felzárkózni a követelményekhez.

Éles Ferenc

Megfelelőbbnek és igazságosabbnak tartom a vizsgán alapuló felvételi rendszert, mint a papíralapút. A Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógy-

szerészeti Egyetem például nem kevesebb mint kilencven százalékban veszi figyelembe az általa megrendezett felvételi eredményét, és csak a maradék tizenben érdekli a korábban szerzett eredmény. Szerintem ez az arány teljes mértékben reális.

Kerekes Gabriella

A legjobb az összetett egyetemi felvételi lenne. Nyilván a legnagyobb súlyt az illető felsőoktatási intézmény által megrendezett vizsga jegye vetné a

latban, de úgy gondolom, a négy év és az érettségi átlaga sem elhanyagolható azért. A legjobb arány a harminc-hetvenes lenne, ahol a harminc jelentené a korábban megszerzett eredményeket.

Beluska Melánia

Az érettségi vizsga nagyon fontos a diákok életében, és a végeredménye képességeiket jeleníti meg számokban. A középiskolát lezáró vizsgába nagyon komoly munkát és temérdek energiát fektetünk, így nem érzem szükségét a további ellenőrzésnek. Ha nem elég erősek a diákok, akkor az az egyetemi évek alatt úgyszólván kiderül, és akkor kiesnek a rendszerből. Az érettségi után nem fontos a felvételi vizsga.

Lieb Roland Mihály

SZÖVEG ÉS FOTÓK: VÉGH BALÁZS

Pozitív visszajelzések az előkészítő osztályba bevezetendő változásokról

Nagyobb szakmai szabadság

Többnyire a pozitívumait látják tanfelügyelők, pedagógusok és szülők egyaránt az előkészítő osztályok új kerettantervében olvasható változtatásoknak, amelyeket a nemrég hozott nyilvánosságra a tanügyminisztérium. A lapunk által megkérdezett tanfelügyelő az interdiszciplináris oktatásnak, a pedagógus a nagyobb szakmai szabadságnak, a szülők az idegennyelv- és matematikaóráknak örülnek inkább.

„Eddig jobbra csak beszéltünk arról, hogy interdiszciplinárisan tanítsunk tantárgyakat, most azonban nemcsak nagyobb hangsúlyt kap a tantárgyak összevonása, hanem az új kerettanterv egyenesen kötelezi a pedagógusokat, hogy másképp készítsék el saját tantervüket” – értékelte lapunknak az előkészítő osztályok megváltozott kerettantervét Szabó Gábor Kolozs megyei szaktanfelügyelő. Érdeklődésünkre elmondta: az óraszám nem változik, továbbra is heti 22-26 órát írnak elő a nulladik osztályok számára. A legfontosabb változásnak a tantárgyak összevonása számít, például összevonták a matematikát és környezetismeretet, továbbá az éneket és

mozgást, valamint a vizuális készségeket és a kézügyességet érintő tantárgyakat is. Hozzáfűzte, fontos, hogy gyerekek személyes fejlesztésével is foglalkoznak az előkészítő osztályokban, illetve, hogy megjelenik az idegennyelv-oktatás az új kerettantervben. Szabó Gábor kitért arra is, hogy az eddigi visszajelzések alapján a szülők mintegy nyolcvan százaléka elégedett az előkészítő osztályokkal. „Lehet vitatkozni azon, hogy van-e szükség az előkészítő osztályokra, azonban az eddigi mutatók jók. A nulladik osztály nem kívánja csorbítani az óvónők érdemeit, ugyanakkor tagadhatatlan, hogy az előkészítő osztályban teljesen másképpen fejlesztik a gyerek készségeit, mint az óvodában. Meg kell találni a kerettanterv pozitív oldalait” – hangsúlyozta Szabó Gábor.

„Elég lesz a nyár a ráhangolódásra”

Annak ellenére, hogy a szabályváltoztatások általában kihívások elé állítják a szakembereket, úgy tűnik, ez a pedagógusokat nem zavarja különösebben. Forró Viola, a sepsiszentgyörgyi Mikes Kelemen Főgimnázium tanítónője a kö-

vetkező tanévben először fog előkészítő osztállyal foglalkozni. Kérdésünkre elmondta, nem tart attól, hogy a változtatások megzavarnák az oktatók munkáját, hiszen a ráhangolódásra ott lesz a teljes nyár. Kifejtette: az oktatás, ugyanakkor az iskola életének ritmusa változik meg, hiszen a változtatások azt jelentik, hogy az eddigi egy év helyett két év áll a tanítók rendelkezésére, hogy megtanítsák mindazt, ami az első osztály végére tudniuk kell a gyerekeknek. Mint részletezte, elsősorban az írás- és olvasáskészség fejlesztése szempontjából előnyös, hogy jóval több idő jut ráhangolódni az első osztályos tananyagra. „Remélem, segíteni fogja a munkánkat az új kerettanterv, hiszen nagyobb szabadságot biztosít a pedagógusoknak” – értékelte a változtatások pozitív oldalát Forró Viola.

Hasznos a matematika és az idegen nyelv

Az általunk megszólaltatott szülők elsősorban a matematika és idegen nyelvek oktatásának örültek. „Mind a matematika, mind az idegen nyelv hasznos az előkészítő gyerek számára, ha azt játékosan, az életkornak megfelelő módszerekkel tanítják. Ötéves kislányom a matematikával és az idegen nyelvvel már az óvodában megismerkedett, az eredmények látványosak, és természetesen a pedagógus rátermettségétől függenek. Mindezek ellenére úgy gondolom, hogy az oktatási kerettanterv ismételt, önmagáért való módosítása fölösleges kihívások elé állítja a pedagógusokat, és nem tesz jót a tanítási gyakorlatnak” – fejtette ki Fülöp Ágnes kolozsvári szülő. Szintén indokoltan tartja a játékos idegennyelv- és matematikaoktatást nulladikban egy másik kolozsvári szülő, Botházi Mária is. Úgy fogalmazott, kifejezetten örül az összevont tárgyaknak: „az ének és a mozgás, a matematika és a környezetismeret, a vizuális készségek és a kézügyesség összevont oktatása korszerűbb, az eddigi merev formából kilépő, a gyermek igényeinek sokkal inkább megfelelő oktatást ígér.”

KISS ELŐD GERGELY

Vita az új tankönyvekről

Az új, első osztályosoknak szóló papíralapú és digitális tankönyvek beszerzésének leállítását és az arról szóló párbeszédet sürgeti a Romániai Könyvkiadók Szövetsége, amely szerint a megszabott határidő miatt megvalósíthatatlan az oktatási minisztérium terve. „Bár megvan a tanterv, nincs meg a módszertan a tankönyvek beszerzésére” – jelentette ki sajtótájékoztatón Mario Demezzo, a szövetség elnöke. Rámutatott, a Remus Pricopie oktatási miniszter által megjelölt idén szeptemberi határidő túl korai. A könyvkiadók szövetségének elnöke úgy vélte, a minisztériumnak ahelyett, hogy új licitet hirdet meg a tankönyvek beszerzésére, párbeszédet kellene folytatnia a tankönyvkiadókat tömörítő szervezettel és találni egy újabb, tartható határidőt. Mint mondta, normális esetben egy tankönyvet 6-9 hónap alatt sikerül kidolgozni, így úgy vélte, a szaktár-

ca által megadott határidő „nem korrekt”. Hozzátette, a szervezet mindent megtesz a projekt leállítás érdekében, ha kell, akár a bíróságon támadja meg azt annak érdekében, hogy a tankönyveknek csak 2014 őszére kelljen elkészülniük. A szövetség 55, tankönyvekre szakosodott kiadót tömörít, ők felelnek a hazai tankönyvgyártás 70 százalékáért. Remus Pricopie oktatási miniszter április végén jelentette be, hogy ősztől új papíralapú, illetve digitális tankönyveket vezetnek be az első osztályosok számára. Elmondta, a tankönyvek elektronikus változatát a kisdíjakok a minisztérium honlapjáról tölthetik le, a tárcavezető szerint bevezetésüket az indokolja, hogy a gyerekek gyorsabban tanulnak a multimédiás eszközök használata révén. A miniszter ötletét Victor Ponta kormányfő is felkarolta, azonban úgy vélte, a szaktárca meg kell majd vívnia a harcot a „tankönyvbárókkal”, ha véghez akarja vinni tervét.

P. M.

Nem lett igazam

Pironkodhatok, mert egy évvel ezelőtt még nagy pófával szidtam a hazai oktatási rendszert: hogy a döntések nincsenek megfelelően előkészítve, és hogy kirángatják hat éves gyermekemet az óvoda pihe-puha melegéből. Belökik az iskola vasszigora és kérlelhetetlen szabályai közé, jól a fejébe verik az ábécét, és ahelyett, hogy még legalább egy évig szabad játékkal fejlesztené az érzelmi intelligenciáját, szorzótáblát magol majd, vonalakat húzogatót, a délutáni oktatás után hazatámolyog, rögtön nekiveselkedünk a házi feladatnak, és vagy hajszolom, mint az igavonó barmot, vagy tétlenül szemlélem, hogy lemarad, ettől pedig frusztráltak leszünk mindketten. Ám az előkészítő osztály csodálatos, és szokatlan módon bevált. Az első hetek után még gyanakodtam, hogy az újdonság mákonya kábítja Zsófit, azért tűnik mindennap elégedettnek, és feszülten vártam, hogy előbb-utóbb kiderül, mégiscsak megszívtuk ezzel a nulla osztály mizériával. És mégsem. Zsófi kivirult, rengeteg ingerrel és kihívással találkozik, és ezektől bátrabb, talpraesettebb. Elmentünk a századik iskolai napi nyílt napra, és beleszédültünk, hogy folyton pörögnek, és játszva tanulnak, mert minden helyzetre tudnak egy éneket vagy egy mondókát, és ha kézbe vesznek egy piros ceruzát, akkor elmondják románul is, hogy ez piros és ceruza, és bár írni nem tanulnak, de ha éppen szerda van, betűzik, és mindegyik betűvel mondanak egy újabb szót, és azt lerajzolják. Ha valaki belefárad, hátramegy a sarokba, és lebecul a párnájára. Erre egyre ritkábban kerül sor, mondja a tanci. Nincs házi feladat, bár sokan szeretnék, ha lenne, mert az olyan igazi nagyiskolás. Csupa móka és kacagás az egész előkészítő, mindenki kényezteti őket, és rájuk csodálkoznak a nagyobbak az udvaron, hogy milyen aprók, és nem mindig szidja meg őket az igazgató bácsi, ha elkésnek. Zsófi még a románt is nagyon szereti, bár ezt néha még ő maga is furcsállja. Én pedig nyugodtan hátradőlhetek, nem kell azért aggódnom, miként fogja a gyermek első osztályban egyszerre abszolválni a beilleszkedést és a betűvetés elsajátítását. Az iskolát már megszokta, jövőtől az ábécével is megbirkózik valahogy. Így a stresszmentes első osztályra készülés közben arra is van időm, hogy elismerjem: szülőként túlreagálok. Mondjuk voltak már korábban is intő jelek, hogy jobb nem előre aggódni, javallott kívánni, mert Zsófi – és nemcsak ő, hanem a gyerekek általában – sokkal

mi, szülők, hogy maradjon csak a régi, őt már megszokták a gyerekeink, majd a sok hiábavaló ellenkezés és hiszti után kiderült, az új messze a legjobb pedagógus, akivel addig találkoztunk. Valahogy így jártunk az előkészítő osztállyal is,

Fotó: TÓTH ORSOLYA • KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ

• „Egy év előre töprengés után kiderült, hogy az előkészítő osztály a legjobb dolog, ami eddig velünk történt ebben a rendszerben.”

egy év előre töprengés után kiderült, hogy a legjobb dolog, ami eddig velünk történt ebben a rendszerben. Mondjuk, azért nem bánám, ha tekintettel lennének anyai szívemre, és időben tájékoztatnának, időben előkészítenék a módosításokat, mert attól mindannyiunk élete sokkal szebb lenne. Még jól emlékszem, hogy pontosan egy évvel ezelőtt nem tudtuk, hogy kerül-e pénz a megálmodott, mesekuckószerű osztályterem berendezésére, hogy a tanítónők mikor mennek el a „nemhajszoljukhanemfejlesztjükagyereket” című beigért képzésre, sőt hetente azt is rebesgették, lehet, hogy mégsem indul az előkészítő, vagy mégis. Remélem, egy-két év múlva nem azzal hozzák a frászt az akkori helyzetbe kerülő szülők, hogy kitalálják, mégis visszavizik az előkészítőt az óvodába. Mint ahogy már sok esetben megtapasztaltuk: csak a változtatás kedvéért.

„Csupa móka és kacagás az egész előkészítő, mindenki kényezteti őket, és rájuk csodálkoznak a nagyobbak az udvaron, hogy milyen aprók, és nem mindig szidja meg őket az igazgató bácsi, ha elkésnek.”

jobban alkalmazkodik a megváltozott helyzetekhez, könnyedebben veszi az akadályokat, mint ahogy azt én gondoltam. Az óvodában egy óvónéni-csere miatt pánikoltunk

BÍRÓ BLANKA

Országos Diákszínjátszó Fesztivál Nagyváradon

„Alma is, körte is volt”

Három év szünet után újraindult az Országos Diákszínjátszó Fesztivál (ODIF), amelynek ezúttal május elején Nagyvárad adott otthont. Legutóbb 2010-ben Székelyudvarhelyen szervezték meg a rendezvényt, azóta viszont anyagi források hiányában elmaradt.

Példaértékű együttműködés: színház és iskola

A Körös-parti városban tartott 18. ODIF-en a megnyitó után a székely-

szakmai zsűri kiértékelte a produkciókat, így az arra érdemes diákok átvehették a nekik járó díjakat. A díjátadást megelőzően Tóth Márta, a fesztiválnak

zött sikeres együttműködés alakult ki, aminek eredményeképpen már több előadást is színpadra állítottak a fiatalok a színház művészeinek szakmai vezetésével. A teátrum abban segített, hogy a mostani fesztiválon bemutatott produkciók valódi színházi körülmények között valósulhassanak meg a gimnázium dísztermében. Az igazgató rámutatott: az ODIF újraindításában a határon túli magyar kultúrát támogató magyarországi Balassi Intézet anyagi segítsége játszott kulcsszerepet – az intézet ígérete szerint a jövő évben ismét Székelyudvarhelyen megrendezendő 19. kiadást is támogatják. A fesztivált az intézet mellett a Szigligeti Színház, a Communitas Alapítvány, az Ady Endre Elméleti Líceum a szülőbizottság által szervezett gyűjtésből, a Partiumi Keresztény Egyetem Arany János Kollégiuma, a Lorántffy Zsuzsanna Református Gimnázium, a *Várad* kulturális folyóirat, illetve különböző cégek és magánszemélyek támogatták.

Fotó: MIRON-VILIDAR VIVIEN

- **A legjobb komikus.** Újvárosi Zoltán, a nagyváradai Létra csoport tagja Demetrius szerepét alakította

udvarhelyi Vitéz Lelkek társulata versenyen kívül mutatta be *A zene hangjai* című zenés darabját. Erdély és a Partium kilenc diákszínjátszó csapata lépett színpadra szombaton, vasárnap pedig a szervező magyartanárok és a

otthont adó Ady Endre Gimnázium igazgatója köszöntötte a résztvevőket. Felidézte: az elmúlt két évben a Szigligeti Színház és Nagyvárad magyar iskolái, illetve a vegyes tannyelvű tanintézetek magyar tagozatai kö-

Saját hangra lelték a diákszínjátszók

Az eredményhirdetést váró diákokhoz Ile Erzsébet magyar szakos tanfelügyelő is szólt, aki a váradai diákszínjátszás nagy múltjára emlékeztette a közönséget, kiemelve az 1971-ben alakult Kortárs Színpad munkásságát. Az illetékes arra is kitért, hogy mennyire

Díjazottak

1. Legjobb színészi teljesítmény: Lestyán Attila a kézdivásárhelyi Macskakő csapatból a Medve alakításáért
2. Legjobb női színészi teljesítmény: Keresztesi Andrea a szászrégeni Fantázia csapatból Andrea alakításáért
3. Alakítási különdíjak: a négy Popova részére: Máthé Andrea, Tuzson Ágnes, Pascu Tamara, Fekete Kászoni Laura a kézdivásárhelyi Macskakő csapatból

4. Legkomplexebb előadás díja: a székelykeresztúri Bemugri csapat Vidám koldusok előadása
5. Legprovokatívabb rendezés: Ozsváth Ilona, a szilágykrasznai Tinikomédiások csoportvezetőjének *Tükörkép, avagy meddig kell jónak lenni* előadásáért
6. A legeredetibb színpadi nyelv: a szilágyecsehi Berekenye csapat *Busz és, avagy vállainkra a sötétség* előadása

7. Legjobb diákszínpad adaptáció: a nagyváradai Létra csapat *Szenitvánéji álmocskák* előadása
8. Legjobb látvány: a kézdivásárhelyi Macskakő csapat *A nagy medve* előadása
9. Legösszehangoltabb csapatjáték: a szilágykrasznai Tinikomédiások csapat, a kovásznai Körösi Csoma Sándor Diákszínpad, a szilágyecsehi Berekenye csapat

fontos a diákszínjátszás a non formális nevelésben.

A produciókat a zsűri tagja, Nagy András László színházi rendező, a magyar Szín-Játékos Szövetség elnöke értékelte. A rendező örömmel nyugtázta, hogy az erdélyi és partiumi iskolai színjátszócsoporthoz megtalálták saját hangjukat, és már sem a magyarországi, sem a román amatőr színjátszókra nem próbálnak hasonlítani. Ugyanakkor örvendetes fejleményként értékelte azt is, hogy a diákszínjátszásban mind az oktatás, mind a színházi szakma megtalálta saját szerepét.

A fesztiválon minden fellépő csoport díjazásban részesült. A legtöbb elismerést a kézdivásárhelyi Macskakő csapata és a váradi Létra csapata kapta, de többszörösen díjazták a szilágykeresztúri Tinikomédiásokat, a székelykeresztúri Bemugrit és a szilágycsehi Berekenyét is. A kézdivásárhelyi színjátszók a Magyar Színjátékosok Szövetségének különdíjaként egy békéscsabai fesztiválra is meghívást kaptak *A nagy medve* című produkciójukkal. A Berekenye és a Létra ugyanakkor a zsámbéki fesztiválra kapott meghívást.

Mindenki jó valamiben

András Emese szervező, a házigazda Ady Endre Gimnázium magyartanára lapunknak elmondta: a diákszínjátszó csapatok számára azért is létfontosságúak az efféle fesztiválok, mivel a sokszor hónapokig csiszolgatott, építgetett előadásokat egymás előtt, „műértő” közönség előtt is bemutatathatják. A visszajelzések mind a diákok, mind az őket felkészítő tanárok számára nagyon fontosak a fejlődéshez, újabb ötletekhez, a folytatáshoz szükséges lendülethez. „Egy diákszínjátszó fesztivál közönsége a leghálásabb és

• **A legjobb komikus.** Sente Anitának, az udvarhelyi Vitéz Lelkek tagjának ítelték oda a díjat

leghozzaértőbb közönség, ezért igazi öröm előttük játszani” – fogalmazott a pedagógus.

A 18. ODIF szervezői rég fontolgatják egy ilyen fesztivál megrendezését, ebben saját korábbi pozitív tapasztalataik és más csoportok vezetői is támogatják őket – tudtuk meg. Volt egy kipróbálásra váró ötletük is: mivel minden csapat előadása mögött hatalmas energiabefektetés, rengeteg fárasztó munka van, a végeredmény pedig túl sok személyes összetevő függvénye is, ezért arra gondoltak, hogy idén nem az első három helyezettet díjazták,

hanem különféle díjkategóriákat találtak ki, amely lehetővé tette minden csapat értékelését. Ahogy Gáspár Attila, a zsűri egyik tagja fogalmazott: az almát a körtével nem lehet versenyeztetni, mivel mind a kettőnek megvannak a saját értékei (és gyengéi is). A különféle kategóriák mégis lehetővé tették, hogy a csapatok saját teljesítményüket a többiekével összehasonlítsák, így a versenyszellem is megmaradt.

NAGY ORSOLYA

10. Legjobb kísérleti előadás: a brassói Grimasz csapat *Mindnyájan tudunk valamit, és azt senki nem képes utánunk csinálni. Ez így van* előadása
11. Mellékszereplők: Eröss Brigitta és Barabás Andrea a brassói Grimasz csapatból a játékmesterek alakításáért
12. Legjobb mellékszereplő: Bondár Tibor a nagyváradi Létra csapatból Oberon alakításáért
13. Legjobb komikus: Sente Anita a székelyudvarhelyi Vitéz Lelkek csapatból

- Katica alakításáért
- Újvárosi Zoltán a nagyváradi Létra csapatból Demetrius alakításáért
14. Legjobb drámai színész: Fehérvári Tamás a szilágycsehi Berekenye csapatból a Fiú alakításáért
15. Közönségdíj a nagyváradi Létra csapat részére
16. Alma Mater Alapítvány különdíja a Körösi Csoma Sándor Diákszínpad részére
17. A Szigligeti Színház különdíjai: - Veres Lehelnek, a székelykeresztúri

Bemugri csapat tagjának a legjobb lírai előadásért
- a nagyváradi Létra csapatnak a legfelszabadultabb játékkedvéért

A békéscsabai Féling Színház meghívása a Macskakő csapat részére

A budapesti Balassi Intézet különdíja a Macskakő csapat részére: a csapat meghívása Budapestre az intézet egyik októberi rendezvényére

„Gipszbe tett” gyerekek – gondolatok a mozgáshiányos életvitelről

Diákélet – de jó élet?

Korunk nagy betegsége rohanó világunk mozgáshiánya, s mert a mindennapi életvitelünkben rossz a mozgással való viszonyunk, gyerekeink nevelését is erre alapozzuk. Ebből pedig fizikai hiányosságok, rendellenességek adódnak gyerekeknél, felnőtteknél egyaránt.

percre pontosan megszervezünk, hogy megfeleljünk a társadalmi elvárásoknak, a mindennapos kihívásoknak. És ebben a rohanó világban rohanva neveljük gyerekeinket is. Kocsival viszünk-hozzuk az iskolába, s az iskolai tevékenységen kívül leterheljük magánórákkal, olyan foglalkoztatásokkal,

sodorja őket, és hatalmában tartja érdeklődésüket. Mindent kényelmesen akarnak megoldani, s naponta órákat töltenek a számítógép előtt.

Tanulás egy helyben ülve – napi 7 óra az iskolában, 4 óra otthon

Keménynek tűnik a jellemzés, de ismerjük be, a fiatalok nagy részét eképp látjuk úton-útfélen. A divatosnak mondható slampos, csavargó kinézet egyebek mellett összefüggésben áll a tartáshibák és fizikai rendellenességek kialakulásával. Ideáljaik a különböző zeneirányzatok sztárjai, azok viselete, járása, viselkedése irányadó sokszor az életükben. Elképesztő, hogy mennyire befolyásolja őket a dübörgő gépzene... Vajon a felnőttek elgondolkodnak-e azon, hogy miért menekülnek a fiatalok ebbe a hangos, dübörgő világba?! Ha közelről megvizsgáljuk zsúfolt programjukat, magyarázatot kapunk arra, hogy a túlzott felszabadultság utáni vágy részben azért alakul ki bennük, mert szellemileg agyonterheltek, illetve, mert a fizikai mozgás egyáltalán nem kap szerepet. Az iskola leszögezi őket a padba, tevékenységük vontatott, helytelenül szervezett rendszeren alapszik. Ez a rendszer óriási tananyaggal veszi igénybe a gyereket, állandóan felméri, stresszeli, figyelmen kívül hagyja a fokozatosságot, a siker megtapasztalását, az egyéni képességeket, adottságokat és sokszor magát a nevelést. Nem képességeket fejleszt, hanem információkat halmoz. Az oktatás, napi 6-7-8 órában zajlik, amikor tölcserrel töltik a fejekbe a tudományt, s nemcsak a legfontosabbakra, legszükségesebbekre kell összpontosítaniuk, vagy arra, aminek később hasznát veszik, hanem olyan elvont dolgokra, amelyeket aztán az agy (jó esetben) felnőttkorban kitöröl a memoárból. Diákkorban azonban ezekkel kell bizonyítani, ezekre kell jó jegyet szerezni. Adathalmaz szinte minden tantárgyból. A logikus gondolkodás messze a háttérbe szorul. A tanulók felmérése 80%-ban írásban történik. A feleltetések hiánya azt eredményezi, hogy nem tudnak szabatosan beszélni, nincs lehetőségük az egyéni

A DIÁK NAPI MOZGÁSLEHETŐSÉGE 24 ÓRA ALATT

Iskolai környezet

Iskolai órák: 6 óra ülés

Számítógép: 1 óra ülés

Szünetek: 1 óra mozgás (6x10 perc)

Otthoni környezet

Alvás, pihenés: 8 óra fekvés

Tanulás, készülés: 4 óra ülés

Számítógép, tévé: 2 óra ülés

Dinamikus játékok, sport: 2 óra mozgás

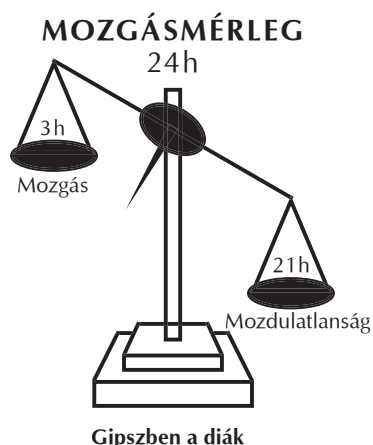
ÖSSZESEN

8 ÓRA FEKVÉS, 13 ÓRA ÜLÉS, 3 ÓRA MOZGÁS

Divatos a lomha járás, ingatag tartás

A gépesített, automatizált életforma beszűkítette mozgásterünket, s ahhoz, hogy létezzünk, szinte semmilyen fizikai tevékenység nem szükséges. Egyetlen gombnyomással pillanatok alatt megoldunk mindent a környezetünkben, mert az idő drága, s a nap 24 órája hasznos percekre van beosztva. Rohanunk, több munkahelyen is dolgozunk, (ahol helyt is kell állnunk), de legtöbbször nem a lábaink visznek, autókkal helyettesítjük őket. Mindent

amelyek a sikeres jövőképet vetítik előre majdani pályájukon, de a napi tevékenységükben alig vagyunk jelen (magunkat másokkal helyettesítjük). Gyerekeink pedig másképp élik meg ezt a világot, s mindig kapnak egy kikaput a tilosban. Ők lezsernek mondják ezt, s bő nadrágban, fűzetlen cipőben járnak. Hátuk hajlott, járásuk lomha, tartásuk ingatag, a divat irányzataihoz igazodik. Nem módí már a szép tartás, jó megjelenés, ápoltság, nem illik a divatos szakadt farmerhez, deszkás cipőhöz. Az információözön magával

véleménynyilvánításra, szóbeli önki-
fejezésre. Ugyanakkor az is hangsú-
lyozandó, hogy a felmérők írása vagy
a jegyzetelés ideje alatt huzamosabb
ideig helytelen testtartással ülnek.

Kielégítetlen természetes mozgásszükséglet

A napi 6-7 órára való felkészülés leg-
alább 4 órányi tanulást igényelne otthon
is, de olyan tantárgy is akad, amelyből
többet kell készülni, így a négyórás ta-
nulás még inkább kinyúlik. Ha jó szülő-
ként pár hétig kitartóan velük tanulunk,
például ötödikben (hiszen nehéz az ele-
miről átállni), reális képet kapunk arról
az eszement követelményrendszerről,
aminek a gyerekeket kiteszik. Miért cso-
dálkozunk, hogy sokan feladják, hogy
megfeleljenek ennek az állandóan ellen-
őrző, magas követelményeket támasztó
rendszernek, s ráállnak a sikereket biz-
tosító számítógépes játékokra, kerülnek
az iskolát, játéktérmet látogatnak? Meredeknek tűnik a jellemzés, nem is
általánosítható teljes egészében, de a ta-
paszlatat eléggé ráerősít erre. Kivételek
is persze mindig vannak, s olyan kiváló
tanárok is, akik életre szólóan felkeltik a
gyerekek érdeklődését tantárgyuk iránt.
Azt viszont leszögezhetjük, hogy a túl-
zott szellemi megterhelés és rengeteg
követelmény miatt kielégítetlen marad
a természetes mozgásszükségletük, tes-
ti képzésük akadályozott – hiszen nem
marad elég idő erre. Motorikus mutatóik
a normális értékek alatt maradnak, és a

mítógépekkel generációkat készítettünk
mozdulatlanságra. Leültettük, úgymond
„gipszbe tettük” a gyermeket, semmibe
véve egészséges mozgásigényét. A diák
sok esetben napi 2-3 órát is eltölt a szá-
mítógép előtt, ezt meg is szokja, így élet-
viteléből felnőttkorban is hiányozni fog
a mindennapi mozgás. A strandszezon-
ban, vakációkban is naphosszat az inter-
neten lógnak, és sokan a számítógépes
játékok rabjai. Megjegyzendő az is, hogy

rekek nagy hányada így sem mozog
eleget. Megfigyelhető, hogy azokban a
családokban, ahol a szülők sportoltak fi-
atalkorukban, gyerekeiket is ilyen irány-
ba terelik, de az is mérvadó, ha a szülő
rendszeresen jár valamilyen karbantar-
tó tornára, labdajátékra. A személyes
példa mintaértékű. Arra is érdemes
odafigyelni, hogy egyre több gyerek vá-
lik menekülésképpen az extrém sportok
megszállottjává. Órákig ugratnak kerék-

KÉPZÉSI ARÁNYOK A KÖZOKTATÁSBAN (7–12. évfolyam)

93%

MENTÁLIS

7%

SZOMATIKUS

„Miért csodálkozunk,
hogy sokan feladják, hogy
megfeleljenek ennek az
állandóan ellenőrző, magas
követelményeket támasztó
rendszernek, s ráállnak a si-
kereket biztosító számítógé-
pes játékokra, hogy kerüljenek
az iskolát, és játéktérmet
látogatnak? Meredeknek
tűnik a jellemzés, nem is
általánosítható teljes egé-
szében, de a tapasztalat
eléggé ráerősít erre.”

amíg Európában a mindennapos test-
edzés felé irányítják a gyereket, tanügyi
rendszerünk az általános iskolában csak
2 órát, középiskolában pedig már csak
1 órát szán a testnevelésre. Ha megfi-
gyeljük, hogy egy gyerek mennyit mozog
naponta, az eredmény elkéserítő.

Hajmeresztő biciklis mutatványok az utcán

Órákra lebontva, ha összevetjük az isko-
lai és az otthoni környezet tevékenysé-
geit, fontosabb mozzanatait, alig juthat
3 óra a konkrét mozgásra. Nem csoda
hát, ha az amerikai helyzethez hasonlóan
– a helytelen táplálkozással társítva
– nálunk is rohamosan nő a túlsúlyos
és kóvér gyerekek száma. Feltevődik a
kérdés, kedves szülők, hogy a kevéske
szabadidőt mire fordítjuk? A szülők és
nevelők egy része ma már jobban oda-
figyel erre a jelenségre, és a magánórák
mellett (vagy helyett) sportra is igyek-
szik beírni a csemetéjét. A fitnesszár
is virágkorát éli, számos foglalkozás
igényelhető, ami örömdetes, de a gye-

párjaikkal, gördeszkáikkal, hajmeresztő
mutatványokat produkálnak lépcső-
kőn, tereken, ahol alkalom adódik egy
kis sikerre. Ha a rendszeres mozgást –
bármilyen legyen is az: úszás, torna, fitnessz,
futás, labdajáték – legalább heti 2 al-
kalommal beépítjük az életvitelükbe, s
kialakul vonzódásuk a sportági foglalkoz-
tatás iránt, ez hosszú időre bebizto-
sítja az egészségüket, s civilizált életük
lételemévé válik. Már kisiskoláskorban
rá kell nevelnünk őket az egészséges
életvitelre, a helyes tartásra, mozgásra,
izomzatuk karbantartására. Erre szol-
gálnak a sportfoglalkoztatások mellett,
a hétfői családi kerékpártúrák, erdei sé-
ták, kirándulások. Tudatosítanunk kell
bennük, hogy egészségünk érdekében
a mindennapi mozgás épp olyan fontos,
mint a mindennapi kenyérünk.

BOGDÁN EMESE
a csíkszeredai Nagy
Imre Általános Iskola
testneveléstanára

túlzott szellemi igénybevétel gátolja a
szomatikus fejlődésüket. Az is megállá-
pítható, hogy a sok tudománnyal, a szá-

A gyulafehérvári római katolikus

A gyulafehérvári gróf Majláth Gusztáv Károly Római Katolikus Teológiai Líceum (GMGK) Erdély egyik legrégebbi oktatási intézményének – mely már a középkori káptalanok idejében létesült és működött a gyulafehérvári Szent István-i székesegyház közelében – a jogutóda. A régmúlt időkben itt képezték Erdély papjait és világi értelmiségét. 1578-ban a jezsuiták újjalapították, majd a 20. század hajnalán a Gróf Majláth Gusztáv Károly Főgimnázium nevet vette fel, és viselte az államosításig. 1953–1990 között a Gyulafehérvári Római Katolikus Kántoriskolaként működött mint a négy erdélyi magyar római katolikus egyházmegye főgimnáziuma és kisszeminárium. Az 1989-es változások során az állami oktatási hálózat részévé vált, de megőrizte sajátos teológiai jellegét, és a líceumi szeminárium nevet vette

Pétervári teológiai líceum

fel.Intézményünk – a líceumi oktatás mellett – kántor-képzésre is lehetőséget nyújt a római katolikus érsekség védnöksége alatt, és szeretettel várja azokat a fiúkat, akik a 8. osztály sikeres elvégzését követően Isten hívó hangját érzik lelkükben, vagy akik mélyebben meg akarnak ismerkedni a kereszténységgel, és katolikus nevelésben szeretnének részesülni. Iskolánk, amely 2006 óta óvodai csoporttal, a 2008/2009-es tanévtől elemi és gimnáziumi osztályokkal bővült, új épületeivel, szép tantermekkel, korszerű infoteremmel, kápolnával, laboratóriumokkal, könyvtárral és sportteremmel rendelkezik. Diákjaink több alkalommal vettek részt zárandoklatokon is (kül- és belföldön), ezenkívül számos tudományos és vallásos versenyen, melyek szintén szabadidejük személyiségfejlesztő, hasznos felhasználását célozzák.

FOTÓK: TÓTH ORSOLYA

Nehézségekkel kell szembesülniük a diákoknak az ötödik osztály küszöbén

Digitális generáció – átalakult megismerési folyamatok

Végre ötödikes leszek! – várják ujjongva a kisiskolások az elemi osztályok befejezésének pillanatát. A váltás mozzanatához azonban rengeteg olyan tényező kapcsolódik, mellyel számolniuk kell mind a szülőknek, mind a pedagógusoknak. Az ötödik osztály megfelel a prepubertárskor kezdetének, mely

elfogadni önmagukat, testképük módosul, számos váratlan tényezővel kell számolniuk ebben a korban. Esetlenné válnak, nem tudnak mit kezdeni megnyúlt önmagukkal vagy hangjuk változásával. Zavart okozhat a hirtelen növekedés, próbálnak görnyedten, szinte elbújva járni, azonban a megnyúlás késése is vezet-

kérdőjeleződik, többértelmű lesz minden biztos pont, így nem csoda, hogy a gyerekek viselkedése hirtelen ellenszegülővé, ellentmondásossá válik. A megváltozott hormontermelésnek – elsősorban a tesztoszteronnak és az adrenalinnek tulajdoníthatóan – érzékenyebben reagálnak a stresszre, akár apróságok is nagyfokú ingerlékenységet válthatnak ki náluk, ez pedig szemtelenségben, fölényességben nyilvánulhat meg. Megnövekszik a vakmerő cselekedetek aránya, próbálnak bizonyítani, kitűnni elsősorban társaik közül. A barátok, a csoport szerepe egyre nagyobb teret nyer a serdülők életében, megkezdődik a szülőkről való leválás, akár a szülői utasításokkal való szembe-
szegülés, hisz egyenrangúságot akarnak kiharcolni. A kortársak véleménye, viselkedésmódja szinte törvénnyé válik, míg a szülői minta, az addigi értékrend, szabályrendszer teljesen felborul. Ez a folyamat természetesen rengeteg feszültséget eredményez mindkét fél számára, a szülő kétségbeesetten figyel, hogy gyermeke egyre inkább eltávolodik tőle, azonban a serdülők ebben az életkorban minden kontrolltőrekvésre ellenszegüléssel reagálnak, így akár egy ördögi konfliktuskör is kialakulhat.

Könnyen motiválatlanná válik a kisdíák

Önállóodásuk a megismerő folyamatok fejlődésében is megfigyelhető, mindent megkérdőjeleznek, mindent felülvizsgál-
nak. Gondolkodásuk is hatalmas változáson esik át, a konkrétumtól fokozatosan eltávolodva átlépnek az absztrakt, a fogalmi gondolkodás szakaszába. Sok esetben megfigyelhető ilyenkor a különleges érdeklődési területek kialakulása, hirtelen megnyílik a világ előttük, új hobbik jelenhetnek meg, melyek révén kiélhetik kíváncsiságukat, s a környezet részéről érkező bátorító fogadtatás hozzájárulhat énképük pozitív megerősítéséhez. A változó belső körülmények, viharok a kiskamasz életének olyan periódusában kezdődnek, mikor igencsak

- „A barátok, a csoport szerepe egyre nagyobb teret nyer a serdülők életében, megkezdődik a szülőkről való leválás.”

nagyon sok fizikai – érzelmi – kognitív változást von maga után. Mondhatni, a gyermekek hirtelen kaotikus helyzetben találják magukat, mely életük minden területét érinti.

Rendezetlenné, zűrzavarossá válik mindaz, mi addig stabil volt

Fizikailag a gyerekek ebben a korban megtelnek, kezdetben előfordulhat akár súlygyarapodás is, melyet intenzív megnyúlási szakasz követ. A fizikai változások összességében őket, nehezükre esik

het önértékelési, magabiztossági problémákhoz. Mindehhez hozzájárul a másodlagos nemi jellegek kialakulása, mely sokszor valódi sokkhatásként éri őket, főként abban az esetben, ha hiányzik a megfelelő szülői felvilágosítás, felkészítés. Az addig csacsogó, nyílt gyerek hirtelen bezárkózik, szégyenlőssé, szemérmessé válik. A fizikai változásokért felelős hormonrendszer szoros kapcsolatban, kölcsönhatásban áll az érzelmi változásokkal. Rendezetlenné, zűrzavarossá válik mindaz, mi addig stabil, biztos volt, meg-

változó külső feltételekkel kell megküzdnie. A negyedik osztályt követő váltás többnyire új osztálytársakat, új tanárokat, addig ismeretlen rendszer megszokását igényli. Ebben az időszakban az egyik legnagyobb problémát az jelenti, hogy alkalmazkodniuk kell a tanárok eltérő stílusához. Ugyanakkor az sem ritka, hogy az addig jól tanuló, kiváló képességű gyerek azzal szembesül, hogy nem képes tartani a ritmust, lemarad, nem tudja hogyan készüljön egyszerre hat, olykor hét tantárgyból. Ennek egyik oka abban keresendő, hogy elemi osztályban a jó képességű gyerekek, aki odafigyel órán, nem is kell nagymértékű erőfeszítést tennie, hogy felkészüljön másnapra. Mindennek azonban hirtelen vége szakad, az ötödik osztály kezdetével a gyerekek többnyire nem tudják, hogyan, milyen módszerekkel tanuljanak. Nagyon nagy szükségük van a szülők, a pedagógusok támogatására, hogy az új rendszerhez alkalmazkodni tudjanak, hogy megtalálják helyüket. Amennyiben ötödik osztályba lépve a diák nem kapja meg a megfelelő segítséget, motiválatlanná válik, elveszítheti érdeklődését, ami miatt nagymértékben romolhatnak a tanulási eredményei, akár ördögi kör is kialakulhat. Voltaképp minden pedagógusnak fel kell készítenie diákjait, út-

„Elemi osztályban a jó képességű gyerekek, aki odafigyel órán, nem is kell nagy erőfeszítést tennie, hogy felkészüljön másnapra. Mindennek azonban hirtelen vége szakad, az ötödik osztály kezdetével a gyerekek többnyire nem tudják, hogyan, milyen módszerekkel tanuljanak.”

baigazítást kell adnia számukra, miként kell felkészülniük az adott tantárgyból, azaz hogyan is tanulhatnak hatékonyan. A hatékony tanuláshoz elsősorban annak megszervezését kell elsajátítania, a diáknak saját magának kell kialakítania azt a külső és belső légkört, melyben hatékonyan tud tanulni. Nagyon fontos a munka megszervezése, ugyanakkor az önállóság biztosítása. Mindehhez első lépésként fel kell ismernie, hogy milyen

- „A kiskamasz azokat a cselekvési formákat kedveli leginkább, melyekben nem passzív, hanem aktív befogadója a környezetből érkező információknak.”

tanulási modalitás jellemző rá: auditív, vizuális, avagy kinezetikus csoportba tartozik-e. Itt is lényeges szerepet kapnak a pedagógusok, akik ötletekkel, különféle módszerekkel felfedeztethetik a diákokkal, hogy milyen modalitási csoportban tartoznak. Ugyancsak ők segíthetik a diákokat abban, hogy megfelelő tanulási módszereket alkalmazzanak. Amennyiben megkérdezzük egy általános iskolás diákot, hogy miként tanul, az esetek többségében azt a választ kapjuk, hogy leírja a leckéjét, majd esetleg elolvassa a füzetben található vázlatot. Mindez azonban nem elegendő az alapos tudás kialakításához, és hosszú távon jelentős lemaradást eredményezhet. Aktívan kell foglalkoznia az anyaggal, fontos, hogy minél több tanulási technikát megismerjen, kipróbáljon annak érdekében, hogy megtalálja a számára legmegfelelőbbet.

Több mindenre kiterjedő, ám sekélyesebb figyelem

Továbbá azt sem szabad figyelmen kívül hagynunk, hogy a jelenlegi digitális generáció immár szinte óvodáskortól használója, fogyasztója a digitális eszközöknek, a médianak. Megismerő folyamatai átalakultak, teljesen másként gondolkodik, másként dolgozza fel a környezetéből érkező információkat. Ez a „másként”

való működés egyrészt azt jelenti, hogy elsősorban gondolkodási folyamata ábrákra, képekre épül, valamint a párhuzamos információfeldolgozásra, egyszerre több mindennel is képes foglalkozni, sőt igényli ezt az úgynevezett „multitasking” működést, ami azt is eredményezheti, hogy figyelme több mindenre kiterjed, de kevésbé mély. A gyerek azokat a cselekvési formákat kedveli leginkább, melyekben nem passzív befogadója, hanem aktív feldolgozója a környezetből érkező információknak. Mindez meglehetősen nehéz feladat elé állítja a pedagógusokat, a sikeres tanulási motiváció kialakításához, fenntartásához teljesen más módszereket kell alkalmazniuk, folyamatosan fel kell kelteniük a gyerekek érdeklődését. A szülőknek, pedagógusoknak fokozott figyelemmel kell követniük a kiskamaszokat, egyrészt a perpubertásra jellemző életkori – pszichológiai – jellemzőket véve figyelembe, másrészt azt is szem előtt kell tartaniuk, hogy a digitális generációnak megváltoztak a megismerési, érzelmi, szocializációs folyamatai, megfelelő tanítási, nevelési módszereket kell alkalmazniuk számukra.

DÁNÉ GABRIELLA

Iskolások bővítik a gyergyócsomafalvi néprajzi múzeum tárgykészletét

„Hazajárnak” az elmúlt századokba

Nem idegen fogalom a gyergyócsomafalvi fiatalság körében az egykor használatos túrótartó, a „borított”, láttak ők már palatáblát spongyástól, ismerik a borotvatokot, de még azt is tudják, milyen viseletben jártak dédszüleik. A csomafalvi iskolások számos tanórát a helyi néprajzi és antropológiai múzeumban tartanak, ahol az évek során körülbelül 700 használati és lakásdíszítő tárgy gyűlt össze. A gyerekek mondhatni közelről ismerik a múltat, nem csoda

az sem, ha „hajajárnak” az elmúlt századokba, hiszen a gyűjtemény egy része épp szüleiktől, dédszüleiktől származik, a múzeumi nagykönyvben erre írásos bizonyítékot is találhatnak. Szinte magától értetődő az is, hogy árgus szemmel járják be nagyanyó házát, s ha valamit kidobna hasznavehetetlennek véelve, elkunyerálják, viszik az iskolába. Büszkék lehetnek az egykori község háza épületében, az óvoda mellett helyet kapó két szoba tartalmára, hisz itt akár

olyan egyedi tárgyra is rábukkanhatunk, mint a „csomafalvi kékre” festett bölcso, Köllőék adománya, melyben valószínű Köllő Miklóst, a világszerte ismert szobrászművészt is ringatták.

Megmentett régiségek

„Amikor először bementem a múzeumba, olyan érzés volt, mintha visszaléptem volna a múltba. A kinti zajos világhoz képest itt csend van, nyugalom s az a jóleső „öregszag”. Meglepett, hogy az elődeink mekkora hangsúlyt fektettek például az ágyvetésre, hogy a ruháikon minden csík jelentett valamit, hogy a kézimunkákat milyen alaposan készítették. Egy osztálytársam nemrég vitt be a múzeumba egy palavesszőt, s bár mentésre korábban én nem is gondoltam, most szét fogok nézni mamánál, hogy a házából mi lenne múzeumbavaló” – mondta el kérdésünkre a hatodikos Kedves-Tamás Hanga. A csomafalvi gyerekek egyébként azt is tudják, hogyan lehet a régiségeket megtisztítani, a szűtől megszabadítani, hisz közmunkában többször keverték össze egy rész olajat egy rész ecettel és ugyanennyi petróleummal, hogy alaposan áttörölgesék ezzel a megmentendő tárgyakat.

A múzeumi tárgy mint iskolai segédanyag

Az érkező turistáknak akár idegenvezetői is lehetnének a diákok, hiszen sokszor hallották, így megjegyezték: a

• A SZERZŐ FELVÉTELEI

- Szövésről, varrásról is szó esett a múzeumi tanórán

- Szörkendő, rokolya, szolgáló szerezte díszes lájbi, nagykendő – mind-mind egy fogason

- Immár történelem. Palatáblák – taneszközök

régiségek gyűjtése az 1970-es években kezdődött Borsos Géza akkori iskolaigazgató biztatására. Akkor a tárgyak még kényelmesen elfértek egy osztályteremben. Két évtizedre a művelődési ház szolgált a kiállítás otthonául, 1996-tól pedig a mostani helyére költöztették a múzeumot. Az évek során iskolaigazgatók, történelemtanárok vállalták önként a gyűjtést, felvigyázást, népszerűsítést, most Szócs Margit magyar szakos tanár a „gondnok”. „A tárgyak túlélnek bennünket. Egyesek gazdát cserélnek, mások a családban maradnak több évtizedig is. Aztán vagy elpusztulnak, vagy egy későbbi nemzedéknek mesélnek – ez utóbbi lett a múzeumunk hivatása. A múzeum az iskolai oktatás belső szükségletét látja el elsősorban iskolai segédanyagként, szemléletes anyagként. A diákok rácsodálkoznak a palatáblára, a kis madzaggal hozzáerősített törlőrongydarabkára, a szótt tarisnyára, a fából készült iskolatáskára, tolltartóra, de sok más használati tárgyra is, amelyekkel irodalmi, történelmi vagy más jellegű szövegekben és különböző órákon találkozunk” – fejtette ki lapunk kérdésére a lelkes pedagógus. A nyugdíjba készülő Szócs Margit talán ezredszer mutatja be az iskolások generációinak, a faluba látogató vendégeknek a kétszobányi múzeumot. Nemrég a csomafalvi Köllő Miklós Általános Iskola *Tízórai* című újságában írt a múzeumról: „Ha egyedül vagy, és a múltba lépsz, úgy érzed, a tárgyaknak lelke van. Megszólal a múlt. Értened kell az üzenetét. Figyelj!”

BALÁZS KATALIN

- Suszterasztal kaptafával – a legjobb híró cipészé volt, fiókjában ma is találunk faszeget

- A csomafalvi házikenyér sütéséhez elmaradhatatlan eszköz a pityókatörő

egy hajdani iskolából

- Elfelejtett lámpások, amelyek a múltba vezető úton gyújtanak világot

Beszélgetés Higyed Gyöngyi szatmárnémeti református vallástanárral

„Érzékeny, lelki embereket kell formálnunk”

– *Óvónőként is dolgozott, zenei végzettsége is van a hitoktatóin kívül. Miért választotta a vallástanári pályát?*

– Nem tartom helytállónak a vallástanár vagy a hitoktató kifejezést, hiszen a hitet nem lehet tanítani, arra nevelni kell. A vallási nevelő megnevezést talán találóbbnak érzem erre a szakmára. Kislánykoromban a zenéhez vonzódtam, így a szüleim az általános iskolai tanulmányaim elvégzésére a Szatmárnémeti Zeneművészeti

igen hithű életvitellel mutattak példát. Az érettségi oklevél megszerzése után helyettes óvónőként tevékenykedtem, majd beiratkoztam az akkor induló nagyváradi Sulyok István Református Főiskola vallási nevelői szakára.

– *Nem gondolt arra, hogy lelkész lesz, hiszen nőket is képeznek református lelkipásztornak...*

– Természetesen ez a lehetőség is megfordult a fejemben, és felvételiztem a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetbe, azonban abban az évben lányok számára csupán egyetlen helyet biztosítottak, és hiába szereztem meg a megfelelő felvételi átlagot, az érvényes szabályok szerint fiúknak fenntartott helyet nem választhattam. Épp nem sokkal a vonal alatt láthattam a nevem a felvételi eredményjelző táblán. Később nem is jelentkeztem újra, ugyanis meggyőződésem, hogy az a munka, amit jelenleg szívvel-lélekkel végzek, a lelkipásztori tevékenységhez hasonló, és fontosságában is meg egyezik vele. A Nagyváradon megkezdett tanulmányaimat végül a kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetem hasonló szakán fejeztem be.

– *Ha jól tudom, más végzettsége is van.*

– Így igaz. Röviddel azután, hogy elkezdtem a tanári pályát, a másik nagy szerelmemnek, a zenének is utat engedtem az életembe. Felvételiztem a budapesti kántorképzőbe, amelyet sikeresen el is végeztem, így orgonista-kántor és karmesteri diplomával gazdagodtam. A tanulás mellett folyamatosan dolgoztam a Ion Creangă Általános Iskolában, és pluszórákat vállaltam a Szatmárnémeti Református Gimnáziumban. 2005-ben jelentkeztem a kolozsvári Gheorghe Dima Zeneakadémiára, ahol 2008-ban a zenepedagógia szakon diplomáztam, 2010-ben pedig magiszteri oklevelet szereztem ugyanott.

– *Milyen módszerekkel ragadható meg ma egy fiatal figyelme a vallásórán? Sokszor hallani, hogy a vallásosság, a keresztény életvitel nem divat.*

– Fontos tudomásul vennie egy keresztény fiatalnak, hogy a vallás, a lelki élet nem divat kérdése. Az az ember, aki

„A mai fiatalok nagyon kiéhezettek az odafigyelésre: tapasztalatból mondom, mert ezt látom naponta az iskolában. Fontosnak érzik, hogy valaki leüljön velük beszélgetni, megértse a gondjaikat. Számtalan kérdést tesznek fel az órákon is, sokszor olyanokat, amelyek azt sugallják, hogy kételyeik vannak, komoly gondolatok foglalkoztatják őket.”

otthonról úgy indul, hogy abszolút semmilyen vallásos nevelésben nem részesül, azaz szüleivel nem jár templomba, a nagyszülők távol élnek tőle, azt érzi, hogy számára a vallásosság idegen, nem tartja fontosnak. Azt is tudnunk kell ezzel szemben, hogy a mai fiatalok nagyon kiéhezettek az odafigyelésre, és ezt tapasztalatból mondom, ezt látom naponta az iskolában. Fontosnak érzik, hogy valaki leüljön velük beszélgetni, megértse a gondjaikat. Számtalan kérdést tesznek fel az órákon is, sokszor olyanokat, amelyek azt sugallják, hogy kételyeik vannak, komoly gondolatok foglalkoztatják őket. Nagyon jónak tartom, hogy minden kételkedő kérdésben ott lapul a kíváncsiság is, a megértésre, a megismerésre való szándék. Annak a gyerekeknek, aki megkérdezi, hogy mit is jelent a Krisztus követése, a vallásos életvitel vagy egy felsőbb hatalom, az Isten mibenléte, választ kell kapnia. Az oktatónak, a vallási vezetőnek a teljességig nyitottnak kell lennie ezen kérdések felé, és természetesen a Szentírás mentén kell válaszokat keresnie rájuk. Emellett persze a konkrétumok is fontosak, tehát az Írás adta példákat rá kell vezetnie, mintegy le kell képeznie a

• **Higyed Gyöngyi:** „Az oktatónak teljességgel nyitottnak kell lennie.”

Iskolába (jelenleg Aurel Pop Művészeti Líceum szerk.) íratlak, ahol zongora szakon végeztem el az első nyolc osztályt. Mivel nem szerették volna, hogy túl messzire kerüljek a szülővárosomtól, ezért, bár én nagyon szerettem volna, nem folytattam a zene-tanulást a kolozsvári zeneiskolában, hanem végül a szatmárnémeti Mihai Eminescu Elméleti Líceumban érettségiztem. Sajnos akkor még a városban nem volt zenei középiskola. A vallásos neveltetést otthonról hoztam magammal, ugyanis nagyszüleim és szüleim is

• A SZERZŐ FELVÉTELE

„Nem tartom egészségesnek, hogy csak a saját elképzeléseimet erőszakoljam a diákokra, hiszen akkor lehet, éppen taszítani fogom őket, eltávolítom a céltól, holott ennek ellenkezője a feladatom. Hiszen Jézus is hasonlóan cselekedett, amikor a hegyi beszéd alkalmával nemcsak a tanítványaival osztotta meg gondolatait, hanem olyanok is meghallgatták, akik nem hittek az ő tanaiban.”

diákok mindennapi életére. Ezt jelenti az úgynevezett erkölcsi vagy spirituális nevelés, amely fokozottan szükséges a mai világban. A szakminisztérium által megszabott tantervet követem, de nem tehetem meg, hogy elkerülöm a diákok kérdéseit, így az amúgy használható menetrend néha kénytelenül módosul.

– *Mennyire más a vallásóra, mint a többi foglalkozás, amely még szerepel a diák órarendjében?*

– Az, hogy a vallásóra is szerepel a falra kifüggesztett tantárgysorozatban, azt jelenti, hogy valamilyen tudományos keretet is kap. Például megbeszéljük a különböző világvallásokat, hiszen a gyerekeket naponta érik különböző hatások, amelyek mellett nem lehet elmenni

anélkül, hogy megértenék az alapvető eszméiket. Természetesen másként közelítjük meg a kérdést az alsó tagozatos osztályokban, ahol a tanítványok képzelőerejére kell alapoznunk, és a bibliai történeteket még a történet síkján értik meg, és más módszerek vannak a középiskolában, ahol már mindehhez számos egyéb tapasztalat is társul. Gondolok itt arra, hogy a nagyobbak számára már jobban kinyílik a világ, és nem elég csak arról beszélni, amit a Biblia szövegén keresztül megérthet, hanem sok kérdésnek utánaolvasnak, és szélesebb íve lesz egy-egy felkinált témának. Minden esetben fontosnak tartom a diákok véleményét; meg kell hallgatni az ő szempontjaikat is, hiszen így kaphatnak teljesebb képet a megbeszélésekről. Az órák sokszor kisebb akadémiai vitákká alakulnak, ahol a különböző nézetek ütközése révén kapjuk meg a mindenki által elfogadható konklúziót. Nem tartom egészségesnek, hogy csak a saját elképzeléseimet erőszakoljam a diákokra, hiszen akkor lehet, éppen taszítani fogom őket, eltávolítom a céltól, holott az ellenkező a feladatom. Hiszen Jézus is hasonlóan cselekedett, amikor a hegyi beszéd alkalmával nemcsak a tanítványaival osztotta meg gondolatait, hanem olyanok is meghallgatták, akik nem hittek az ő tanaiban, de számukra is tudott mondani valamit, hiszen türelemmel fordult feléjük. A kitartás, a türelem és a rávezetés azok a kulcsszavak, amelyekre támaszkodom. Meg kell nyernünk a gyermekek lelkét. Korántsem az a cél, hogy bigott keresztényeket neveljünk, hanem érzékeny, lelki embereket kell formálnunk a fiatalokból, olyan felnőtteket, akik képesek a szeretetre, képesek tisztelni egymást és meghallgatni egymás szavát. Jó irányba kell vinnünk őket, a tolerancia és a megértés irányába. A mai világ nagyon sok lehetőséget kínál, és vallástanárként az az elsődleges feladatom, hogy az Istentől kapott jó irányt meggyőződésből, tapasztalatból és őszintén mutassam fel példaként a diákok számára. Naponta meg kell élnem mindazt, amiről beszélek, személyes példával kell elől járnom: mit tartok helyes életvitelnek, és akkor elhiszik, hogy érdemes ehhez az úthoz irányítani a saját életüket. Hitelesnek kell lennie mindannak, amit a lelkipászor, a vallástanár vagy a spirituális nevelő végez. Ahogy bármelyik tanár példákat ad az óráin, a vallástanár is ugyanúgy megteszi ezt, csak az ő esetében ennek hatványozottan jelen kell lennie az életében is.

– *Melyek azok az eszközök, amelyek nem hiányozhatnak a vallástanár szertárából?*

– A templom az egyik legfontosabb helyszín az életünkben, ahogyan a felekezeti iskolákban a diákok és a tantestület hetente kétszer is ellátogat az Isten házába, illetve a vasárnapi istentiszteleten is részt vesz. A vallástanár ugyanazt a templomi, vallásos közegget teremti meg az osztályteremben, amelyet a lelkipászor a templomban. Világi közegben kell az Istent a diákok közé vinni, és ez nem mindig egyszerű feladat, hiszen érezniük kell, hogy jelen van, és velük van az órán is az igéje által. Emellett persze a Szentírás is elengedhetetlen, ugyanakkor sokszor a magyar költők istenes versei is

„Naponta meg kell élnem mindazt, amiről beszélek, személyes példával kell elől járnom: mit tartok helyes életvitelnek, így elhiszik, hogy érdemes ehhez az úthoz irányítani a saját életüket. Hitelesnek kell lennie mindannak, amit a lelkipászor, a vallástanár vagy a spirituális nevelő végez.”

segítségemre vannak. Továbbá mivel én vezetem az iskolai kórust is, számtalan szoltárt és egyházi, ifjúsági éneket használók, hiszen azok énekelt imádságok.

– *Mennyire okoz nehézséget a diákoknak a Károli Gáspár fordításában olvasott Biblia értelmezése?*

– Mi ezt a fordítást használjuk szemben az Erdélyi Egyházkerület iskoláival, akik az új fordítású Szentírásból tanítanak. Azt mondanám, hogy irodalmi szempontból ez a legszebb olvasmány, és ezért, ha szükséges, inkább magyarázatot fűzök az igeversekhez, de nem mondanék le a használatáról, hiszen minden szavának sajátos hangulata van. Természetesen gyakran hozzáolvasunk egyéb szövegeket is.

Higyed Gyöngyi 1969-ben született Szatmárnémetiben. Tanulmányait szülővárosában végezte, majd Kolozsváron és Budapesten szerzett egyetemi diplomát. Óvónóként is dolgozott, majd a vallástanári pályát választotta hivatásának, és már több éve a szatmárnémeti Református Gimnáziumban oktat. Ugyanebben az intézményben kórusvezetőként és zenetanárként tevékenykedik, illetve a szatmári református egyházmegye lelkész-kórusának és a Bartók Béla Hagyományörző Egyesület Kórusának karnagya.

VÉGH BALÁZS

Szülőket, pedagógusokat egyaránt érintő jelenség a hiperaktivitás

Táplálkozásszabályozással egy civilizációs betegség ellen

• „Pedagógustársakkal, szülőkkel vállaltva keressük a megoldásokat, hogy a fékezhetetlenné váló kisdíákok figyelmét a munkára összpontosítsuk.”

Számos pedagógustársammal együtt évről évre azt tapasztalom, hogy egyre több nehezen kezelhető, a hiperaktivitás határán egyensúlyozó vagy már hiperaktív kisdíákkal találkozom mindennapi munkám során. Húsz éve vagyok gyakorló pedagógus, és bátran állíthatom, hogy pályám elejéhez viszonyítva ez a gyermeket, szülőt, osztályközösséget és tanítót egyaránt érintő probléma az utóbbi évtizedben megsokszorozódott. Pedagógustársakkal, szülőkkel, osztálytársakkal vállaltva keressük a megoldásokat, hogy a fékezhetetlenné váló kisdíákok figyelmét a munkára összpontosítsuk, viselkedésüket közelsük az általános normákhoz.

Káros hatások

A jelenséget civilizációs betegségnek is nevezhetnénk, megbetegített társadalmunk torz tükröt tart elénk egy-egy hiperaktív gyermek személyében. Nem vagyok arra hivatott, hogy elemezzem a szerteágazó ok-okozati összefüggéseket, nem is célom a felsorolásuk. Mindannyian hallottunk már genetikai szerveződésekről, alkohol-, drog- és gyógyszer mellékhatásokról, melyek még magzati korban érik a

gyermeket, a születés körüli rendellenességekről és oxigénhiányos állapotokról, agyi traumákról, az elektromos sugárzások (tévé, számítógép, mikrohullámú sütők, mobil és vezeték nélküli telefonok, távirányítók) káros hatásairól, esetleges agyi diszfunkciókról, de talán nem tudunk még elég a mindennapi helytelen táplálkozásunkról, mely szintén erőteljesen befolyásolja a tünetek kialakulását és fennállását. Jóhiszeműségünk miatt nehezen fogadjuk el, hogy a médiából és a külvilágból érkező kínálatdömping mögött legtöbbször anyagi érdekek húzódnak meg, és nem az a szándék, hogy az embereket szolgáló, egészséget, jólétet eredményező dolgokat kínáljanak számunkra.

A vegyszerek és élelmiszer-adalékok

Az 1980-as évektől kezdődően egyre több olyan tanulmány jelent meg, mely a gyermekkori hiperaktivitást az élelmiszer-adalékokkal és vegyszerekkel hozta összefüggésbe, és meglepő eredmények születtek. A szakemberek sokféle diétával kísérleteztek a különböző pszichés zavarok kezelésére. A kiindulási pont a hagyományos táp-

A hiperaktív kisiskolás

Általában az iskolában derül ki először, hogy hiperaktív a gyerek. Ezek a kisdíákok egyáltalán nem vagy nagyon nehezen követik az utasításokat, nem képesek önállóan dolgozni, nem tartják be az iskola szabályait, rendjét. Mindezt általában úgy teszik, mintha a szabályokról nem is tudnának. Gyakran rendetlenek, szervezetlenek, feledékenyek, nem várnak a sorukra, a tanár figyelmét folyamatosan lekötik, mindent és mindenkit félbeszakítanak. Jellemző, hogy nem bírják a várakozást, hamar kiborulnak, gyakran sírnak,

dühöngenek, indulatosak. Nemigen képesek együttműködni másokkal, látszólag nem törődnek társaik érzelmeivel, hajlamosak a basázkodásra. Miután osztálytársaik körében nem népszerűek, nem kortársaikkal, hanem fiatalabbakkal vagy idősebbekkel barátkoznak inkább. Az osztály munkáját, az iskola rendjét zavaró viselkedésükkel könnyen kiválthatják környezetük elutasító magatartását, ami járulékos sérülésekhez vezethet (pl. negatív önértékelés). Ugyanakkor általában értelmesek, okosak, nagyon tevékenyek, segítőkészek, és remek ötleteik vannak. Ha a tanár elfelejtett valamit, ők az elsők, akik kiugranak a padból, és már rohannak is a naplóért,

krétáért stb. Szeretik a nagy mozgásokat, a kerékpározást, rohangálást. Nem tudnak egy helyben maradni, de órákig ülnek a televízió vagy a számítógépes játékok előtt. Ez nem véletlen, mert azok a dolgok kötik le a figyelmüket, amelyekben folyamatosan cserélődnek az ingerek. Emellett fontos számukra a cselekvést követő azonnali sikerélmény, mert ez tartja fenn az érdeklődésüket. Iskolai teljesítményük sokszor elmarad attól, amit életkoruk és értelmi képességeik alapján elvárhatunk. Gondjaik a motoros nyugtalanságból, az impulzivitásból és a figyelemzavarból fakadnak (jó eszű gyerek, de túlságosan játékos). A legtöbb probléma az iskolában tűnik fel, mi-

„Biztató gondolat: a hiperaktív gyermekből – ha nem nővi ki – felnőttkorban túlságosan aktív, munkamániás személyiség válhat: kutató, művész, tudós. Leonardo da Vinci, a polihisztor művész, Walt Disney, a rajzfilmkirály vagy Thomas A. Edison, a feltaláló zseni például hiperaktív személyiségnek számított.”

lálkozás, amely a nyugati társadalom sajátja: bőven tartalmaz fehér lisztet a fekete és teljes kiőrlésű helyett, finomított cukrokat a természetes gyümölcscukrok helyett, csaknem minden cukortartalmú készletben fenyegeti egészségünket az aspartam, amelyet biológiai fegyverek kutatása során találtak fel véletlenül, és amely életünket meghosszabítandó ma már csaknem mindenben megtalálható. A felvágottak, sajtok és valamennyi készlet rengeteg ismeretlen eredetű mű adalékanyaga, színező tartósítószer és ízfokozója is kiszorította a természetes eredetű megfelelőket. A fő egészségkárosítóknak számító cukrozott üdítők elfoglalták a gyümölcscsók és szörpök helyét, az ökológiai egyensúlyt felborító vegyszerhasználat a növény- és állattenyésztésben pedig már csak hab a tortán. A táplálkozástudományok szerint bármit fogyaszthatunk, csak ne essünk

túlzásokba. Igen ám, de valaki vizsgálta valaha is, hogy húsz-harminc év alatt a fent említett – és nem említett – vegyi behatások hogyan változtatják meg szervezetünk reakcióit?

Sikeres lehet a diéta

Dr. Benjamin Feingold amerikai gyermekorvos és allergológus (1899–1982) elmélete szerint a hiperaktív gyermekek fele érzékeny az élelmiszer-színezékekre, tartósítószerre, ízfokozó adalékanyagokra, valamint a természetben előforduló szalicilátra. Teóriáját természetesen nem fogadták örömmel az élelmiszeriparak, viszont több vizsgálat megerősítette, hogy ha az említett anyagokat kizárják a hiperaktív gyermekek étrendjéből, állapotukban számottevő javulás figyelhető meg. Az egyik ilyen kutatás során 76 súlyosan hiperaktív gyermeket fogtak hipoallergén diétára: táplálékuk bárányból, csirkéből, burgonyából, rizsből, banánból, almából, káposztafélékből állt, emellett multivitaminokat és kalciumot is kaptak. Egy hónap elteltével 62 gyermek (82%) viselkedése javult, közülük minden harmadiké teljes mértékben normalizálódott. Megerősítette ezt az összefüggést, hogy amikor a vizsgálat idejére elhagyott élelmiszereket ismét beépítették a gyermekek étrendjébe, újra jelentkezett náluk a hiperaktív magatartás. Ebből a megközelítésből érdemes próbát tenni az olyan családoknál, ahol a hiperaktivitás előfordul. Ne szerepeljen a gyermek étrendjében szén-savas üdítő, készen vásárolt édesség, ketchup, színezett sajtok, felvágottak, szalámi, virsli, jégkrém, mustár, chipsek. Ausztrál dietetikusok szerint a fenti diéták 60-70 százalékban sikeresek, és ez az eredmény évekig fenntartható. Ez épp elég magas arány ahhoz, hogy a hiperaktivitás kezelésébe hivatalosan is beiktassák az étrendi változásokat.

Biztató gondolat: a hiperaktív gyermekből – ha nem nővi ki – felnőttkorban túlságosan aktív, munkamániás személyiség válhat: kutató, művész, tudós. Leonardo da Vinci, a polihisztor művész, Walt Disney, a rajzfilmkirály vagy Thomas A. Edison, a feltaláló zseni például hiperaktív személyiségnek számított.

SOÓS IBOLYA
a kémeri 1. számú
iskola tanítónője

Általános tünetek gyermekkorban

Figyelemzavar

- Nem figyel megfelelően a részletekre, vagy gondatlanságból hibákat követ el az iskolai és egyéb tevékenységben.
- Nehézséget jelent számára a figyelem megtartása a feladat- vagy játéktevékenységben belül.
- Úgy tűnik, nem figyel, amikor beszélnek hozzá.
- Nem követi az utasításokat, vagy nem fejezi be az iskolai és egyéb munkákat.
- Nehézségei adódnak az iskolai vagy más teendők megszervezésében.
- Elkerüli azokat a feladatokat, melyek tartós értelmi erőfeszítést igényelnek.
- Elveszíti a feladatokhoz vagy tevékenységhez szükséges tárgyakat.
- Külső ingerek könnyen elvonják a figyelmét.

Túlzott mozgásigény

- Ülés közben babrál, fészkelődik.
- Elhagyja helyét az osztályban, illetve azokban a helyzetekben, amikor elvárják tőle, hogy ülve maradjon.
- Rohangál, ugrál vagy mászik olyankor, amikor az nem helyénvaló (a serdülők és felnőttek képesek helyben maradni, de ekkor nagyfokú belső nyugtalanságot érezhetnek át).
- Nehézségei adódnak az önálló, nyugodt játéktevékenység során.
- Izeg-mozog, vagy úgy cselekszik, mint akit felhúztak.

Szertelenség

- Mielőtt a kérdés befejeződött volna, ki-mondja a választ.
- Nehézséget okoz neki a várakozás.
- Félbeszakít másokat (pl. beszélgetést vagy játékot).

Noha mindez nem tűnik kórosnak, s bárki mondhatná, hogy ez a magatartás az ő gyerekére is jellemző, a hiperaktív gyerek esetében a fenti tünetek jelentős része együttesen és huzamosan fennáll.

Anyák napi izgalmak

Amíg a fiam még óvodás volt, az anyák napja a hetekkel előtte megkezdődő gyomoridegességet jelentette, amely aztán az ebből az alkalomból rendezett ünnepségen tetőzött. De ezért rajtam kívül senki sem hibáztatható. A gyerek életében megforduló óvó nénik mindegyike érdekes módon kellően mérték-

dologgal, amit persze azelőtt is tudott, csak épp nem volt különösebb oka gondolkodni rajta.

Ha visszagondolok azokra az anyák napi ünnepélyekre, amelyeken még a másik táborot erősítettem, azaz gyermekként kellett benne részt vennem, leginkább a kínlódás jut róla eszembe. No, nem a versek vagy dalok miatt, azokat mindig könnyen és gyorsan tanultam (igazából nem is tanultam, csak úgy megmaradtak egy-két hallás után), előadni se voltam soha lámpalázás, az ajándékképpen kitalált kézimunka előállításában azonban számomra mindig gyötrelmesnek bizonyult. Amennyire vissza tudok emlékezni ovis koromra: akkoriban még az óvó nénik dobták össze az egyenajándékot, kinek-kinek hajszálra egyformát, az iskolában azonban már megkövetelték tőlünk a munkálatok önrészét, ezt pedig én – megértve ugyan ebben a jó szándékot – cseppet se vettem jó néven. Nulla kezűgyességgel születtem ugyanis, az iskolai kézimunkaóráról sokáig azt gondoltam, hogy csak az én kínzásomra rendszerezítették, anyák napja előtt pedig minden alkalommal vért izzadtam, amíg sikerült úgy-ahogy, keserves kínlódások árán összetákolni (varrni, vágni, ragasztani, színezní, hajtogatni, lapogatni... brrrrrr!) a kreatív pedagógusok által kitalált csodacuccot. Emlékeim szerint az enyém sosem sikerült tökéletesre, ezért mindig szégyenkezve adtam át, sajnálva az anyámat, akinek csak ez jutott. Szerencsére anyukám időnként több pedagógiai érzékről tett tanúbizonyosságot, mint egy született tanítónő, de az is lehet, hogy csak az ösztöne munkálkodott benne, amikor agyondicsérte a rosszul megvarrt, csálén ragasztott, félrevágott terítőt vagy bármicsodát, és éveken át őrizgette, ahogyan azt illik.

A memória kegyes valami, ahogy haladtam előre a korban, nemcsak az anyák napi ünnepségekről szöktünk le, de még az emlékeim is jó mélyre kerültek, egészen a fiam első ilyen jellegű megnyilvánulásáig. Alig múlt két éves, bölcsődébe járt, és mivel abban az évben az épp tomboló himlőjárvány miatt elmaradt mindenféle karácsonyi szerep, ezért május elején kerültem abba a helyzetbe, hogy immár hivatalosan is beléptem a túlsó parti táborba: én lettem az,

„Szerencsére, anyukám időnként több pedagógiai érzékről tett tanúbizonyosságot, mint egy született tanítónő, de az is lehet, hogy csak az ösztöne munkálkodott benne, amikor agyondicsérte a rosszul megvarrt, csálén ragasztott, félrevágott terítőt vagy bármicsodát.”

akit ünnepelnek, a hozzám tartozó kisember nekem énekelget az orgona ágáról és a barackfa virágáról. Kezdő anyák (vagy akik még emlékeznek kezdő anyakorukra) biztosan tudják, mi ilyenkor a reakció. Könnypotyogás. Ezerrel.

Sírni sose szerettem, nyilvánosság előtt meg épp nem, ezért éltem át innentől kezdve minden évben fokozódó idegességgel április utolsó napjait, tudva, hogy az anyák napi ünnepélyen úgysem úszom meg a könnyezést (és ilyenkor még csak azzal se védekezhettek, hogy majd elküldöm az apját magam helyett, mert hogy is venné az ki magát...). Szerencsére iskoláskorban (legalábbis ott, ahová a gyerekek járt), már nem trendi az anyák napi műsor, csak valamilyen – szintén maguk gyártotta – kézimunka kerül haza ilyenkor ajándékképpen (szerencsére a fiamnak ezerszer jobb a kezűgyessége, mint az enyém volt anno), a legemlékezetesebb azonban az első ilyen maradt. Azon a bizonyos bölcsis ünnepélyen a töpörtyűk hajszálra egyforma, fonott kosárákat nyomtak a kezünkbe, benne színes kartonból készített virágfüzérrel, amely nálunk azóta is a csilláron lóg. Ha ránézek, azt a picit, csillogó szemű, csoportjában a legkisebb szőke-
séget látom, aki már két és fél évesen is bátran és természetesen mondott verset minden különösebb izgalom nélkül. Minek is izgult volna? Arra ott voltam én.

„Ha ránézek, azt a picit, csillogó szemű, csoportjában a legkisebb szőke-
séget látom, aki már két és fél évesen is bátran és természetesen mondott verset minden különösebb izgalom nélkül. Minek is izgult volna? Arra ott voltam én.”

SÁNDOR BOGLÁRKA

Csúcsforma

Zseni vagyok!!!! – kiáltja Fanni, miközben Tarzanként lendül a zsákhintán. Mikor firtatni kezdem, szerinte ez mit jelent, az ingajaratot fenntartva felel: hogy szuperjó!!! Makacskodásomra, hogy akkor ezt is fordítaná magyarabbra, még mindig a hinta ide-oda lengésében kifejti: azt, hogy a dolgokat jól csinálom. Vannak ilyen gyerekek, és most nem négyévesforma nagyobbik lányomra gondolok. Igenis, bár minden szülő a magát dicséri és képzelet valamilyen módon leg-nek, el kell fogadnunk, hogy csemetéink között vannak lelegek és legeslegek. Agyondotált gyerekek, akik a maguk hozta átlagon jóval felüli készségeiket kitartóan csúcsra járatják. Ők az osztály büszkeségei, az iskolai teljesítményről szóló beszámolók refrénjei, szerencsétlen esetben a bezzegpéldák. Korai lenne azt képzelni, hogy mindenikük tudós, a szakma elitjébe illeszkedő kutató vagy világszínvonalú művész, esetleg sportoló lesz. Tizenkettedikes fizikusfenomén interjút olvastam nemrég, amelyben az érettségi előtt álló ifjú természetesnek tartotta, hogy két tengerentúli és egy németországi egyetemre jelentkezzen be egyszerre. Ám ugyanolyan nyilvánvalónak vélte, hogy egyszer csak telítődhet eddigi szakterületével, és valami egészen más téren-közegben folytatja.

A különleges képességű gyerekekre való odafigyelés, az átütő tehetségek konstans támogatása jóval több, mint a tanintézmény vagy a tanár teljesítményközpontú menedzselése: speciális és intenzív foglalkozást igényel, spotnyelvre fordítva, edzői mentalitást. És az oktatási rendszer illetékeseinek hatékony háttérmunkáját. Erre következzen hirtelen két elretentő példa: vidéken zajló tantárgyverseny, ahova meghívják az országos élbolyt, a község panziójában befűtenek jó előre, változatos étrend, házigazdái odafigyelés, szabadidőprogramok; az előbbihez fogható megmérettetés, a helyszín ezúttal maga a főváros, ahonnan a szervezők letelefonálnak, hogy mikor és hol is lesz az agytorna. Utazás + szállás + étkezés + egyéb részletek = üres halmaz. Még szerencse, hogy a megyéből ketten jutottak a döntőbe, mert így egyikük édesanyja elviheti őket saját költségén, és még a felügyelő tanár szerepét is betöltheti – így a figyelmes (élelmes?!) szervezők. Mint ahogyan egy nagyszabású könyvvásár szervezői (ahol több mint félszáz kiadó kínálta portékáit) sajnálták két irodalomtanártól azt a minimális honoráriumot, amit egyébként a vásárporgramban szereplő olvasóverseny szervezéséért és zsűrizéséért a tavalyi kiadáskor még szó nélkül kifizettek. Pedig szépen (a sorok között is) olvasni tudó emberekre, átlagon felüli elmékre-szemlekre szükségünk lenne (volna) ezentúl is.

ROSTÁS-PÉTER ISTVÁN

Fegyverpróba

Apjuknak az állomáson akadt valami elintéznivalója. Nem is szólt a két lurkónak, hadd játsszanak, különben is mire észrevennék, már itt lesz, aztán eregélhetnek hazafelé. A két csemete önfeledten barkácsolt a vállalat udvarán. Csend volt, hétvége, napsütés, meleg és teljes szabadság. A nagyobbik bicskájával rőtta, fúrta és faragta az ágas fadarabot, a kisebbik Anyu ollójával két szalagot vágott a biciklikerek lyukas gumibelsőjéből. A kutyájuk, Burkus hetekkel azelőtt szétrágott egy kint felejtett cipőt, amelynek a nyelvét viszont sikerült megmenteni, a kiégett villanymotor rézhuzalja pedig tökéletesnek bizonyult

• „A célba vett négy madár valamelyike helyett az iroda ablakát találta el a lövedék, amazok meg elrepültek.”

ahhoz, hogy az alkotóelemeket összebogozzák. Készen volt az egész faluban igen népszerű, verébriogató csodafegyver. Más helyeken csúznak mondják ezt a találmányt, ők egyszerűbben parittyának. Midőn állást foglaltak a belövéshez, csendben kellett lenniük, hogy a szürke kis verebek leszállhassanak a fedezék közelében. A nagyobbik lurkó most az egyszer átengedte az elsőbbséget öccsének, aki célzott és lőtt. A számtani szabály most sem érvényesült, és bebizonyosodott, hogy négyből semmi, az bizony semmi. Tudniillik a célba vett négy madár valamelyike helyett az iroda ablakát találta el a lövedék, amazok meg elrepültek. Visszajött az apjuk. Hazamentek. Anyu a lehető legfinomabb vacsorával várta őket, és mosakodás után asztalhoz telepedett a család. Apjuk a fegyver belövésének eredményéről faggatván fiait kérdezte meg csendben, hogy: Legények, ki törte be az iroda ablakát? Egyik sem. Másodszorra sem. Harmadszor: Dani, zörgött-e az ablak, amikor betörted? Apuka, dörgött, de még hogy dörgött!...

(Az írás Benkő Levente Emberek, manók, fehérsnépek című kötetében jelent meg az Erdélyi Híradó gondozásában 2013-ban.)

BENKŐ LEVENTE

Továbbra is népszerűek az elit iskolák

Több mint 4000 gyereket íratnak be szüleik előkészítő osztályba május 11-éig, a beiratkozás második szakaszában, közülük 3200 szeptemberig tölti be a hatodik életévét. A második szakaszban azokat a gyerekeket várták, akiket az első szakasz során nem íratnak be iskolába, vagy pedig nem nyertek felvételt a kiválasztott tanintézetbe. Az első szakasz lezárultával a minisztérium adataiból az derül ki, hogy továbbra is a belvárosi iskolák a legnépszerűbbek, a szülők előnyben részesítik ezeket a lakótelepi tanintézetekkel szemben. Kolozsváron például a János Zsigmond Unitárius Kollégium bizonyult a legkeresettebb iskolának, de nem maradt üres hely az Apáczai Csere János Gimnáziumban és a Református Kollégiumban sem. Nagyváradon a Szacsvey Imre Általános Iskolába iratkozott be a legtöbb magyar gyerek, Marosvásárhelyen a Bolyai Farkas Gimnáziumban és a Tudor Vladimirescu Gimnáziumban meghirdetett helyekért volt nagy az érdeklődés. A két iskola az ország 50 legkeresettebb tanintézetének listáján is szerepel: a Bolyai 13., a Vladimirescu 27. Keresztély Irma Kovászna megyei főtanfelügyelő szerint bár a belvárosi iskolák vonzereje mindig nagyobb, az oktatás minőségének megítélése rendkívül szubjektív. Országos szinten a szakértő becslése szerint több mint 15 ezer magyar anyanyelvű gyermeket kellett volna beírni iskolába, de az első szakaszban mindössze 10 ezren jelentkeztek – nyilatkozta Király András oktatási államtitkár. Hasonló a helyzet a román gyermekek esetében is: bár az iskolakötelesek száma eléri a 218 ezret, a beiratkozás első szakaszában csak 160 ezer gyerek kérte iskolai felvételt.

Borbély: minőségi anyanyelvi oktatást kell biztosítsunk minden magyar gyermek számára

Szeben megyei pedagógusokkal, lelkészekkel és helyi önkormányzati képviselőkkel találkozott május 10-én Borbély László, az RMDSZ politikai alelnöke az SZKT keretében. A találkozón Borbély hangsúlyozta: a magyar közösségeknek országszerte nagyon kell vigyázniuk egymásra. „Nagyszebenben mindig erős, összetartó magyar közösség fogad, amely nagy erőfeszítések árán tartotta meg a magyar iskolákat. Példás magatartásról tettek tanúbizonyságot, és csak bátorítani tudok

mindenkit arra, hogy ne adják fel a harcot a magyar identitás megőrzése érdekében” – fogalmazott Borbély László hozzátéve, most, hogy az RMDSZ nincs kormányon, egyes oktatási jogokért talán még jobban meg kell küzdeni, de tárgyalni kell folyamatosan mind a politikai partnerekkel, a szülőkkel, hiszen mindannyiuk feladata, hogy minden magyar gyermek számára minőségi anyanyelvi oktatást biztosítsanak.

Márton Áron-iskola Fenyéden

Márton Áron volt erdélyi püspök nevét viseli a Hargita megyei Fenyéd iskolája, valamint a hozzá tartozó küllölkeményfalvi általános iskola és óvoda. A névadó ünnepségre május 5-én került sor, amikor leleplezték a volt püspöknek emléket állító, az iskola bejáratánál elhelyezett bronzplakettet. Az ünnepi szentmisén Mátyás Károly székyudvarhelyi főesperes hirdette az ígét, majd Bokor Botond polgármester mondott beszédet, hangsúlyozva: a család mellett az iskola az egyetlen hely, ahol a tudás, a lélek és az erkölcs gyarapodhat. Pál Zsuzsanna iskolaigazgató rámutatott: Márton Áron püspök munkája példaértékű, pedagógiai elvei ma is követendő példát jelentenek a fenyédi közösség számára. Az ünnepség az iskola 5–8. osztályos tanulóinak előadásával zárult. A két tanintézetben összesen mintegy 140 gyerek tanul.

Bernády kontra I. Ferdinánd

Továbbra is bizonytalan a marosvásárhelyi 2-es számú általános iskola átnevezésének sorsa, miután a Maros Megyei Névadó Bizottság szakmai véleményezés helyett etnikai ügyet kreált ebből. A megyei véleményező testület három román tagja az RMDSZ által támogatott Soós Zoltán régész-történésszel és Csörtán Ferenc művészettörténésszel szemben leszavazta az iskola vezetőtanácsa és a helyi önkormányzat névadó bizottsága által javasolt dr. Bernády György megnevezést. Az ellenzők arra hivatkoznak, hogy a tanintézet a két világháború között I. Ferdinánd nevét viselte, szerintük a városépítő polgármester helyett ehhez a megnevezéshez kell visszatérni. „A bizottság nem rendelkezik névadói hatáskörrel, ehhez csak az iskola vezetőtanácsának és a helyi önkormányzatnak lenne joga, hatáskörüket átlépve magyarellenes politikai természetű döntést hoztak” – jelentette ki Brassai Zsombor, az RMDSZ Maros me-

gyei elnöke. A névadási eljárás következő és egyben utolsó lépése a helyi tanács döntése lesz, a megyei bizottság pusztán véleményező hatáskörrel rendelkezik.

Lezárult a III. Bölcs diákok vetélkedő első három fordulója

Lezárult a III. Bölcs diákok országos szintű vetélkedő első három fordulója. A Communitas Alapítvány, a Magyaroktatás.ro, a BBTE Magyar Biológiai és Ökológiai Intézet és a BBTE Kommunikáció, Közkapcsolatok és Reklám Intézete közös versenyének célja a tanulók olvasási készségének fejlesztése, a különböző tudományágak területeiről származó információk közötti összefüggés felismerésére. Molnár Tamara, a Communitas Alapítvány programfelelőse elmondta, a 9–12. osztályosoknak szóló vetélkedőre idén 13 megyéből, 40 településről, 55 iskolából jelentkeztek tanulók, a három fordulót 66 csapat teljesítette. Hozzátette, a 2012 októberében indult verseny témája Erdély, a vetélkedő hozzájárult ahhoz, hogy a diákok alaposabban megismerjék az erdélyi tájat, kultúrát, felfedezzék közvetlen környezetük valós értékeit. A programfelelős arról is beszámolt, hogy a legjobb 8 csapat egyhetes, ingyenes nyári táborozásban részesül a Communitas Alapítvány és az Apáthy István Egyesület jóvoltából.

Véget ért az oktatási karaván

A zilahi Wesselényi Református Kollégiumot, a székyudvarhelyi Baczkamadarasi Kis Gergely Református Kollégiumot, a nagyenyedi Bethlen Gábor Kollégiumot érintette, illetve a választói Kallós Zoltán Alapítványnál zárult a magyarországi Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium (KIM) Nemzetpolitikai Államtitkárságának Kárpát-medencei körútja. Az oktatási karavánt – a tavalyi, a külhoni magyar óvodák éve program folytatásaként – annak jegyében indították útjára április 8-án, hogy a külhoni magyar kisiskolások évének nyilvánították az idei esztendőt. Az államtitkárság munkatársai és anyaországi pedagógusok összesen 23, vajdasági, horvátországi, muravidéki, kárpátaljai és felvidéki magyar közösséghez látogattak el. Hajnal Virág, az államtitkárság stratégiai főreferense elmondta, céljuk arra ösztönözni a külhoni magyar szülőket, hogy anyanyelvi oktatási intézménybe írássák gyerekeiket.

P. M.